

VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 43

ZIMA 2015

Před sedmdesáti lety se mnohé změnilo, historie našich hor je rozdělená na dobu před a po roce 1945. Jak ubývá pamětníků a přicházejí další události, tak historické rozhraní přece jen slábne. Osm příběhů lidí z východních Krkonoš vypráví hlavně o lyžování, ovšem i to bylo ovlivněno dobou, ve které horalé sportovali. Povídání o jednom z našich nejlepších sjezdařů Milovi Sochorovi je rozkročené do obou rozdílných období. Titulní fotografie jej zvětčila při slalomu Evropského poháru ve švýcarské Arose. Tehdy v sezóně 1975 Míla vyhrál obří slalom a v celkovém hodnocení skončil třetí. Autorem snímku je Ruedi Homberger, pro nás nejen fotograf z Arosy, ale především skvělý horolezec a blízký přítel horolezeckého guru Mirka Lanče Šmída. Možná na dalších stránkách nenajdete tolik podnětů ke sjezdům a túrám jako obvykle, zato se dozvíte, že na stránkách pod Sněžkou vyrostlo několik lyžařů světové úrovně, držitelů zlatých, stříbrných a bronzových medailí. Přejeme vám na tratích mistrů při lyžování hezké chvíle.

Z	Galerie, informační centrum a pension Veselý výlet	str. 2–3
D	Janské Lázně	str. 4–5
	Pec pod Sněžkou	str. 6–9
A	SkiResort Černá hora – Pec	str. 10–11
	Horní Maršov	str. 12–13
R	Mapa východních Krkonoš	uprostřed
	Malá Úpa	str. 16–18
	Žacléř	str. 20
M	Doporučujeme osvědčené služby	str. 22–23
	Krkonošský národní park	str. 24–25
A	Paměť Krkonoš	str. 26–27

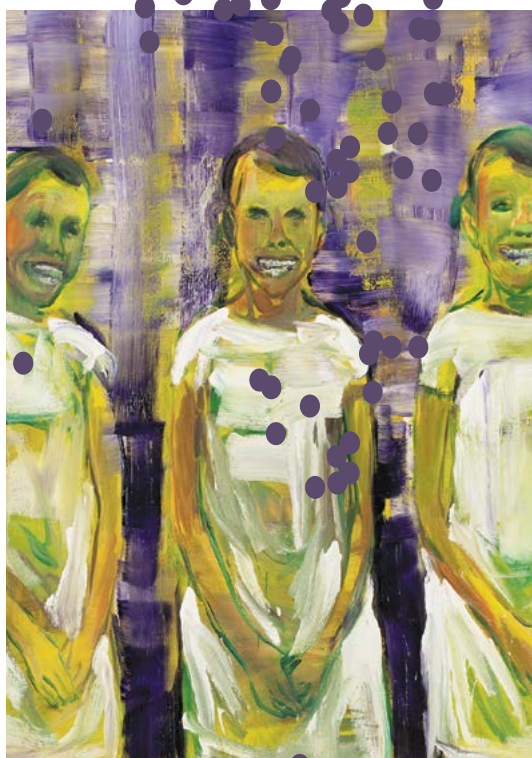
- Galerie Veselý výlet v Peci pod Sněžkou vás zve na zahájení výstavy obrazů

Lubomír Typlt Odkud jseš?

v sobotu 10. ledna 2015 v 15 hodin

Při zahájení shlédnete proslulou dadaistickou báseň Kurta Schwitterse
URSONATE

v provedení Pavla Novotného a Jaromíra Typlta

Výstava bude otevřena denně
od 8.30 do 18.00 hodin do Velikonoc 2015.

Galerie a informační centrum Veselý výlet,
Pec pod Sněžkou
tel. 499 736 130, www.veselyvylet.cz

Pro šestnáctou zimní sezónu připravila galerie Veselý výlet v Peci pod Sněžkou v pořadí 45. a 46. výstavu představující Terezu Komárkovou a Lubomíra Typlta. Všechny předchozí výstavy jsou zachycené na webových stránkách www.veselyvylet.cz.

Tereza Komárková – Za každý den jednu ovci

Pro vánoční čas uvádíme v galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou výstavu loutkové scénografky Terezy Komárkové z Trutnova. Stejně jako její otec Martin Lhoták, mistr tohoto oboru, jehož známou prací jsou velké loutky k představení bratří Formanů Obludárium, se Tereza naučila pracovat se dřevem. Pro divadla i jen tak tvoří z lipového dřeva loutky, hračky, masky a figury. Ovšem její nejznámější prací je látkový medvídek Kuka pro stejnojmenný film. Před třemi lety vyřezala Svatou rodinu ukrytou ve vykotlaném kmenu a na vánoční výstavě v trutnovské městské galerii ji chtěla doplnit houfem oveček. Během zkušební instalace Tereze připadalo padesátihlavé stádo malé, tak přidělala další a potom znovu. Najednou nebylo snadné houf spočítat. Když jí vyšlo číslo 265, hned věděla, že ze dřeva vyřeže dalších sto figur, aby měla jednu ovečku za každý den v roce. Teprve potom cítila, že je figurek akorát. Více než samotný počet 365 ovcí je působivý vytvořený pospolitý houf směřující stejně jako v každém Betlému k Panně Marii s Josefem a Ježíškem. Nad vytvořenou scénou zaplesá každý pozorovatel, jen ten nejzvědavější se pokusí zkontrolovat, jestli se některá ovečka nezatoulala. Po prvním uvedení v Trutnově houf zamířil další Vánoce do Mnichova, vloni byl v Praze a letos nás potěší nejméně do Tří králů v Peci pod Sněžkou.

Lubomír Typlt – Odkud jseš?

Na výstavě v Galerii hlavního města Prahy v městské knihovně nás v září 2012 zaujal Lubomír Typlt nejen svým výrazným dílem. Ve čtyřiceti letech patří mezi nejvýraznější malíře. K formování osobitého stylu si nevolil snadnou cestu. Po střední výtvarné škole Václava Hollara studoval figurální kresbu u mistra v oboru Borise Jirků na Vysoké škole uměleckopřmyslové v Praze. Za dalším malířem a pedagogem Jiřím Načeradským odešel na Fakultu výtvarných umění do Brna. Ani tuto školu nedokončil a vypravil se za jasným cílem do Německa. Chtěl studovat u světově respektovaného malíře Markuse Lüpertze na Státní akademii umění v Düsseldorfu, kde byl mistr dvacet let rektorem. Prání se Lubomírovi vyplnilo a po šesti letech pod vedením Lüpertze a dalších pedagogů akademii dokončil. Je zajímavé, že profesor Lüpertz jako pětiletý musel po válce odejít s rodiči z rodného Liberce, aby se tam za pětadesát let vrátil se svou velkou výstavou. Jeho žák Lubomír Typlt od 10. ledna 2015 do Velikonoc vystavuje figurální malby v galerii Veselý výlet v Peci. Jedno plátno zobrazuje dialog dvou kluků a jmenuje se Odkud jseš? Tak jako se v raném období tvorby na obrazech vyrovnával s tématem krutosti zobrazené třeba zabitými kočkami, reflektuje tento Lubomírov obraz dokončený roku 2006 nejčastější otázku, na kterou odpovídal během šestiletého studia v Německu. Tehdy netušil, že se jednou zeptáme na totéž, ovšem v jiné souvislosti. Rodové jméno Tippelt bylo až do vyhnání starousedlíků před sedmdesáti lety nejčastějším příjmením v kraji pod Sněžkou. Od zrušení nevolnictví císařem Josefem II. roku 1781 z hor odcházeli lidé do Podkrkonoší. V českých sídlech jako je třeba Dvůr Králové, Úpice, Jilemnice a Nová Paka žije řada rodin s příjmením připomínajícím jejich kořeny v Krkonoších. To je i případ literáta Jaromíra a jeho bratra malíře Lubomíra Typlta pocházejících z Nové Paky. Tušili, že jejich rod kdysi přišel z německy mluvících oblastí, ale až teď jsme se seznámili s dominancí Tippeltů v údolí Horní Úpy. Až se ponoří do svého rodokmenu, nejspíš najdou předky v Albeřicích, Maršově nebo v Peci pod Sněžkou. Tak se Lubomír Typlt výstavou vrátí do kraje předků stejně jako jeho profesor Markus Lüpertz, i když jistě s jiným pocitem.

Pension Veselý výlet v Temném Dole je obklopený horskou přírodou i kulturními památkami. Hosté s námi konzultují svůj program, který jim obohatíme o další náměty. Inspiraci přináší i samotný historický dům plný obrazů, fotografií a dokumentů nejen z Krkonoš. Dobře vybavené pokoje, připojení k internetu Wi-Fi, sauna, vířivka, velká hala s kuchyňkou v moderní přístavbě i bohaté snídaně jsou samozřejmostí. Do pensionu přijíždějí skupiny přátel, kteří stejně jako rodinná setkání využívají prostornou halu. Díky spojovací chodbě mezi oběma domy neomezují hlukem další hosty a nikdo neruší jejich zábavu. Před domem zastavují letní i zimní turistické a lyžařské autobusy, ubytování hosté celoročně zaparkují i na parkovišti u infocentra v Peci. Ceník a informace o nabídce dalších služeb spojených s Veselým výletem najdete na webových stránkách.

Informační centra a obchod s dárky Veselý výlet v Peci pod Sněžkou nebo v Temném Dole usnadní a příjemní váš pobyt ve východních Krkonoších. Vypůjčíte si klíče od lesního hrádku Aichelburg i od Muzea Vápenka v Horních Albeřicích. Najdete tu novinky z regionu, bezplatné informační materiály, mapy Krkonoš a okolí, průvodce, pohlednice se známkami, české a německé knihy včetně dětských. Pro sběratele máme turistické vizitky, známky, odznaky, nálepky, štítky na hole a jiné drobnosti. Před cestou domů tu koupíte originální dárky a suvenýry, obrázky, fotografie a oblíbené figurky a loutky Krakonoše, sbírkové kameny, přívěsky, trička připomínající návštěvu Krkonoš. V Temném Dole si můžete objednat kopie dobových fotografií Krkonoš po výběru z našeho velkého archivu. Veselý výlet připravil dárkovou Čokoládu ze Sněžky s výtvarně zpracovanými obaly od několika autorů, které si můžete prohlédnout i na facebooku. Kvalitní česká čokoláda je buď sedmdesátiprocentní, nebo sladká mléčná. Oblíbené jsou krkonošské bylinné, medoviny, čajové směsi a léčivé nápoje. Široký výběr je v několika druzích přírodní značkové kosmetiky. Vedle běžných informací vám pomůžeme s přípravou programu či výběrem ubytování v údolí pod Sněžkou. Informační centra doplňují směnárny. Starší vydání Veselého výletu si můžete přečíst na našich webových stránkách, zbylé tištěné nabízíme v Temném Dole.

Galerie Veselý výlet je součástí obou informačních center. Aktuální i minulé autorské výstavy v Peci pod Sněžkou jsou představené na webových stránkách.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod s dárky Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, tel. 499 736 130. Informační centrum, galerie, směnárna a pension Veselý výlet v Temném Dole čp. 46, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel. 499 874 298. Jsou otevřeny denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvíte se i německy a anglicky. Aktuality najdete i na facebooku Veselého výletu.

Pension Veselý výlet v Temném Dole nabízí ubytování se snídaní ve dvou a třílůžkových pokojích a apartmá, telefonická rezervace v infocentru, podrobnosti o ubytování v pensionu najdete na webových stránkách nebo vám je pošleme na požádání poštou.
E-mail: info@veselyvylet.cz www.veselyvylet.cz

Adolf Berger byl označován tituly lyžařský král, lyžařský mistr a učitel lyžování.

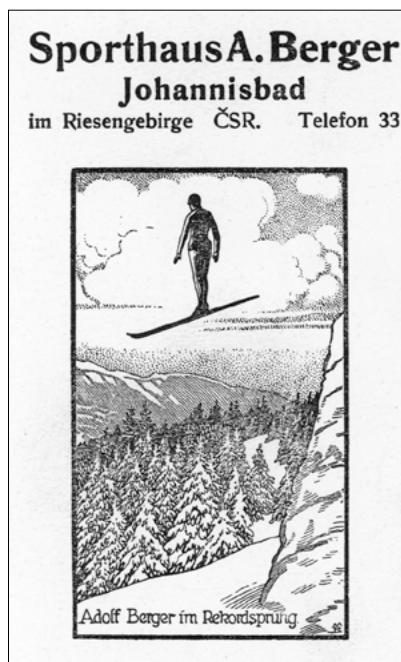
TŘI S PRO ADOLFA BERGERA

V rodném jazyce krkonošského rodáka, jehož jméno rezonuje se zimními sporty v Janských Lázních v období mezi světovými válkami nejzvučněji, mají tři písmena S větší údernost: Skikönig, Skimeister, Skilehrer! Takové tituly provázejí jméno Adolf Berger nejčastěji. A naprosto zaslouženě. V malebném lázeňském středisku pod Černou horou se rodilo mnoho lyžařských talentů a pan učitel Cajetan Bayer byl dokonce jedním z prvních široko daleko, kdo si dávno před koncem 19. století dosud neznámá prkýnka nazul. Opravdovou uznávanou a obdivovanou hvězdou s mezinárodním věhlasem a zástupy fanoušků se stal muž z jiného krkonošského údolí. Jméno Berger je ve východních Krkonoších časté. Vysledovat příbuzenské vztahy je i při nedostatku písemných pramenů snadnější spíš tak říkajíc „po chalupě“. Adolfovi předkové žili ve Velké Úpě podle soupisu obyvatel z roku 1772 v chalupě s dnešním číslem 80. Stylovou roubenku pojmenovali současní majitelé a někdejší trapeři Pavla a Miloš Muzikářovi Bouda Na cestě podle své životní filozofie ovlivněné „On the Road“ Jacka Kerouaca. Na konci 18. století ji vlastnil spolu se sousední chalupou a další letní boudou na Lučinách hospodář Christian Berger s manželkou Dorotheou. Podle indikační skici stabilního katastru z roku 1841 byl majitelem domu na Prostředním Výsluní jistý Ignaz Berger. Krátce nato se tady v říjnu 1848 narodil Adolfův otec Johann Berger, později jediný majitel a hospodář. Ženu Filomenu si přivedl z Horních Lysečín a měli spolu čtyři syny, Rudolfa, Adalberta, Vinzenze a 16. června 1894 narozeného Adolfa zvaného Dolfi. Ve stáji chovali pět krav, tak museli kluci v hospodářství pomáhat. Jen v zimě, když louky pokryla sněhová duchna, zbývalo pro benjáminka Dolfiho trochu víc času na řádění na podomácku vyrobených lyžích. Práci zocelené tělo a vrozený talent nechaly malého Bergera brzo vyniknout nad vrstevníky sjíždějícími svahy poblíž rodných chalup. Terén je to přitažlivý dodnes. Sjezdovky na Výsluní a Portáškách mají stále dostatek ctitelů.

Mladý lyžař Adolf Berger na sebe upozornil už v juniorských soutěžích v sezóně 1910–1911. Zaujal také Emila Bönsche z Luční boudy a hned po ukončení školní docházky nastoupil na nejstarší a největší hřebenové boudě v Krkonoších jako „holka pro všecko“. Oficiálně však byl lyžařský instruktor a horský průvodce. Na Luční boudě si časem vysloužil lyžařské ostruhy a zaslouženou přezdívku „král lyží“. Jeho neuvěřitelné výkony, hazardní sázky a zertovné nezbednosti pramenily z mistrovského lyžařského umění, odvahy a veselé společenské povahy. Žádná výzva pro Bergera nebyla nespílnitelná. Byl prvním skutečným skialpinistou Krkonoš. Dokázal sjet z hlavního hřebene krkolomným skalnatým korytem na zamrzlou hladinu Malého rybníka jako nikdo po něm. Na dobových mapách tohle místo neslo jméno Berger Rinne. Projel úzkým žlebem do temné hlubiny při východním okraji Sněžných jam. Stejně tak pokořil hned několik nebezpečných srázů ze Studniční hory do Úpské jámy a dalších míst Obřího dolu. Zimní hosty, pro které bratři Bönschové zajišťovali denní program, i procházející turisty s oblibou bavil až dvanáctimetrovými skoky ze sněhového můstku na střeše jedné z budov tehdejší Luční boudy. A ještě po nich za letu dokázal házet sněhovými koulemi. Občas se pro efekt převlékl i do ženských šatů. Nejspíš ho ovlivnil o deset let starší světák, špičkový lyžař, horolezec a dobrodruh Oliver Perry Smith. Američan žijící v Německu byl známý svými nebezpečnými prvovýstupy a artistickými exhibicemi ve skalách Saského Švýcarska i na štítech Alp. Při slézání krkonošských hřebenových skal se objevil na Luční boudě. Bergera naučil nejen šoumským móresům, ale hlavně důslednému a tvrdému celoročnímu tréninku. Jenže vzhledem k zaměstnání neměl nadějný lyžař příliš času závodit.

V první světové válce utrpěl Adolf Berger v řadách císařské rakousko – uherské armády vážné zranění s trvalými následky. Tím se ještě utužilo jeho přátelství se stejně postiženým lyžařským kamarádem a vrstevníkem Otto Schrimpelem z Vrchlabí, který skákal a běhal na vynikající úrovni i s prostřeleným kolenem. Berger po vyléčení působil opět na Luční boudě. Po úrazu mu zůstala částečně nepohyblivá ruka včetně několika prstů, proto si vytvořil svůj osobitý skokanský postoj se vzpřímenou postavou v úzké stopě. Berger tomu říkal norský styl, ale s rukama na švech kalhot nebo nepřírozeně napůl rozpaženými se jeho silueta výrazně odlišovala od všech ostatních skokanů včetně Norů. Přes tento hendikep se stal figurantem řady propagačních pohlednic a později i protagonistou filmů, někdy jen jako kaskadér. Údajně účinkoval již v prvním dokumentárním filmu „Das Wunder des Schneeschuhs“ německého režiséra Arnolda Fancka, který natočil mnoho titulů o horách, sportu a lyžování. Právě při tom odkoukal od vynikajícího rakouského instruktora Hannese Schneidera efektní příčný obrat, tedy pověstný Quersprung. Nečekaně jej předvedl v Janských Lázních udiveným divákům i s batohem na zádech v plné jízdě při exhibičním skoku na Krakonošově můstku, když jej při dopadu překvapili pod bubnem pozdě reagující šlapači. Také u dalšího úspěšného Fanckova němému filmu Svatá hora z roku 1926 vyvolával svými akrobatickými kousky velké pozdvižení. Za zmínku stojí, že ve filmu vystoupila poprvé v herecké roli pozdější výborná, ale kontroverzní režisérka Leni Reifenstahlová. Mezi nejlepšími lyžaři ze střední Evropy, které režisér Fanck pravidelně angažoval, Adolf Berger vždy vyčníval.

Po sňatku s Klárou, narozenou v říjnu 1897 v nedalekém slezském Schmiedebergu, tedy dnešních Kowarech na polské straně hor, se

Jako první krkonošský lyžař využil své slávy k zajištění pozdějšího živobytí, jak ukazuje obchod na hlavní ulici i reklama z třicátých let.

Adolf Berger podnikatelsky osamostatnil. Roku 1920 si v Janských Lázních pronajali bydlení v již neexistujícím starobylém lázeňském hotelu Vratislav od toho roku založené Akciové společnosti Janské Lázně. Berger měl živnost horského průvodce a především vyhledávaného učitele lyžování. Později si zde otevřel malý krámk s textilím a sportovními potřebami. V roce 1927 si pronajal větší prodejní prostory v přízemí výstavního hotelu Janský dvůr s výhodnou polohou v centru lázeňského střediska a rozšířil sportovní nabídku o upomínkové předměty a prodej, půjčování a opravy lyží i saní. V letech 1922 až 1927 se rodina rozrostla o syna Hanse a dceru Ilšu, a úspěšný podnikatel mohl roku 1930 koupit od Richarda Gottsteina idylický dům číslo 16 na rozhraní mezi Janskými Lázněmi a tehdy ještě samostatnou obcí Černá Hora. Stylová roubená chalupa s honosným názvem Vila Landhaus postavená v duchu nejstarších domů z 18. století, patřila celé století janskolázeňské rodině Ettrichů. Z té pocházel i dlouholetý přednosta poštovního úřadu a majitel několika realit Richard Ettrich, po vzniku samostatného Československa od roku 1919 starosta obce Janské Lázně. Od domu byl krásný výhled na Bergerovu chloubu Krakonošův skokanský můstek na protějším svahu Středního hřebenu. V tu dobu byl největší v Krkonoších. Na jeho výstavbě se Adolf Berger výrazně podílel a zde prožil svůj hvězdný vzestup a také smutný pád. Záhy po ustavení Hlavního svazu německých spolků zimních sportů v ČSR (HDW) Berger vstoupil jako většina německých sportovců z Krkonoš do jeho řad. V Janských Lázních začal pro HDW sklízet pomyslné vavříny. Kupodivu první významné vítězství vybojoval v běhu při zdejších mistrovstvích HDW na začátku roku 1921. Spolu s dobrými výsledky i ve skokanské soutěži získal celkové nejvyšší umístění v severské kombinaci. Vzápětí vyhrál v silné konkurenci nejlepších německých a rakouských závodníků i Zlatou lyži v Oberstaufenu spojenou s titulem mistr Německa. Jako docela kuriózní perlička dnes zní, že tři roky po zániku monarchie obdržel stříbrný putovní pohár arcivévodky Karla Habsburského z roku 1912 pro nejlepšího lyžaře z Krkonoš. O rok

později získal cennou trofej do trvalého majetku její trojnásobný držitel Vinzenz Buchberger ze Špindlerova Mlýna. Dobrých výsledků ve skoku dosahoval Adolf Berger již na starém můstku na úbočí Světlé hory. Když se pro závody FIS „Rendez - vous“ v Janských Lázních v roce 1925, uznaných dodatečně jako II. MS, nechal postavit nový Krakonošův můstek s doskočištěm téměř v centru obce, byl na něm Adolf Berger jako doma. Dlouho držel absolutní rekord můstku skokem 56 metrů a ještě při oficiálním tréninku před nejdůležitějšími závody lyžařské kariéry několikrát překonal kritický bod 40 metrů. Logicky se předpokládalo, že miláček zdejšího obcenstva mistrovský závod vyhraje. Bohužel, jak už to v životě chodí, Berger se startovním číslem 15 neměl 15. února šťastný den a jeho výkon stačil jen na 5. místo. Dokonce i kamarád Otto Schrimpel ho přeskočil. Hýčkaný borec uvyklý na slávu a obdiv davů své selhání nesl velmi těžce. Postupně mu začali „šlapat na paty“ mladší soupeři, zejména Franz Wende ze Svobody nad Úpou, Josef Adolf a později i nadějný junior Gustl Berauer z Pece pod Sněžkou. Berger se stále víc realizoval ve vzkvétajícím obchodě a v zimní sezóně ve vyhlášené lyžařské škole. Po té se zachovaly krásné smaltované odznaky v několika barevných a tvarových variantách v českém i německém jazykovém provedení. I díky takovým památkám jméno typického krkonošského horala a lyžařského průkopníka Adolfa Bergera žije aspoň mezi početnými sběrateli. Jeho portrét pokazuje pozdější členství v nacistické straně, za které byl na konci července 1945 mezi prvními obyvateli z Janských Lázní zařazen do divokého odsunu. Jeho žena Klára s dcerou, snachou a dvouletou vnučkou odjely do americké zóny poraženého Německa z Trutnova „řádným“ transportem 21. dubna 1946. Zbytek života Adolf Berger pobýval v Bavorsku jako majitel výstavního hotelu v centru lázeňského střediska Bad Wiessee na západním břehu alpského jezera Tegernsee.

Josef Adolf s prvními medailemi v roce 1923.

Gustl Berauer po závodě na 18 km v Ga-Pa 29. 1. 1940.

Míla Sochor na mistrovství Československa v Jasné roku 1972.

Na stránkách kolem Pece pod Sněžkou lyžaři soutěží už sto deset let, prvního závodu na deset kilometrů se 28. ledna 1905 zúčastnilo deset běžců. Od té doby na zasněžených loukách, hřebenevých pláních a lesních cestách v Pecí vyrostli tři olympionici. Ovšem ve své době patřili mezi nejlepší lyžaře světa. Jejich výkony a životní osudy poznamenala složitá doba 20. století, dvěma šlo dokonce o holý život. Přesto svými výkony dodnes pozvedají Pec pod Sněžkou mezi lyžařská střediska se slavnou závodní historií. Lyžování i po konci kariéry jim zajistilo prestiž a zajímavou práci.

JOSEF ADOLF ZE ZAHŘÁDEK

Rod Adolfů byl po staletí spojený s „horským dilem“ Vrchlabí, tedy dnešním Špindlerovým Mlýnem a lučními enklávami obce Strážné. Franz Adolf se narodil v květnu 1863 na Zadních Rennerovkách v Dvorské boudě a v sedmadvaceti se oženil s Karolinou Buchbergerovou ze Špindlerova Mlýna. Adolfové na Dvorské boudě v nadmořské výšce třináct set metrů hospodařili nejméně dvě století, ale Franz s rodinou se sem již nevešel. Proto v roce 1896 se ženou koupili chalupu s pěknou loukou ve spodní části Zahrádek v Pecí. O deset let později jim nejbližší sousedé Zinnkerovi prodali svou prastarou chalupu a další kus louky. To už Adolfovi měli tři syny a dceru. Nejmladší syn Josef se na Zahrádkách narodil 14. května 1898, o deset let později jel své první lyžařské závody v běhu. Vyhrál, jako potom ještě mnohokrát. To už měl místní klub zimních sportů Aupatal přes dvěstěpadesát členů. Josef Adolf jezdil na dubových prkynkách z rozpadlého sudu, až po několika vítězstvích ve třinácti letech vyhrál skutečné závodní lyže. Šlachovitý horal získal výjimečnou fyzickou kondici už jako kluk, kdy v létě pomáhal otcí a starším bratrům v hospodářství. Chalupy s ustájeným dobytkem stály na nejvyšším místě jejich pozemků, aby mohli hnojit kejdou samospádem. Pak ovšem vynášeli těžké loktuše sena do kopce k uskladnění na půdě. Další nevědomý trénink podstupoval Josef při každodenním běhu s jidlem pro těžce pracujícího otce dřevaře až dvě hodiny daleko od domova. V zimě dětem zbylo více času a tak dvacet kluků ze Zahrádek, Lučin a Vysokého Svahu spolu denně dovádělo na lyžích. Nejoblíbenější byla louka zvaná U klausy, tedy dodnes zachované zbytky přehrady k plavení dřeva. Teď odtud vede kolem Husovy boudy na Lučiny lyžařský vleč se sjezdovkou Mulda. Ve čtrnácti letech Josef ukončil školu a začal s otcem pracovat v lese. V dětských závodech neměl konkurenci, ale místo dalšího rozvoje vše utlumila Velká válka. V osmnácti odešel stejně jako bratři do vojenské služby. V roce 1916 prožil těžké chvíle v Karpatech, kde jej museli kvůli omrzlinám operovat. Konec války Josefa zastihl na frontě v Chorvatsku, odkud šel pěšky domů do Pece. Cestou dostal úplavici a byl tak slabý, že se ani nemohl první zimu po válce na lyže postavit. V zimě 1920 to bylo jiné, díky vítězstvím v běhu na lyžích v Janských Lázních a v Karpaczi se dostal do I. závodní kategorie. Příští zimu se poprvé odhodlal i k soutěžním skokům, aby mohl startovat v tehdy hlavní soutěži severské kombinaci. Z počátku jej na několika závodech podezírali, jestli si při běhu nezkrátil trať, když soupeře tak výrazně porážel. Brzy poznali, že Adolf z Pece je extra třída. V zimě 1921 vyhrál jedenáct závodů v běhu na lyžích a poprvé porazil i závodníky z Norska. To bylo tehdy hlavní měřítko výkonosti. Další zimu Adolf zažil plno úspěchů. Když ho pozvali na otevřené mistrovství Německa, vyjel s číslem 54 a všech třiapadesát závodníků startujících před ním předběhl a do cíle dojel první. Porazil i svého přítele Vinzenze Buchbergera ze Špindlu, jen si ve svých pamětech po-

vzdechl: „Zase si mysleli, že jsem zkracoval trasu“. Tehdy se stal poprvé mistrem Německa v kombinaci i díky čtvrtému místu ve skocích. V únoru 1923 se v Harrachově konaly dosud největší lyžařské závody v historii Republiky československé, povýšené na otevřené mistrovství země. Osmnáctikilometrový závod jelo 152 lyžařů ze všech lyžařských zemí Evropy včetně dvou posledních vítězů Holmenkollenu Einara Landvika a Heralda Oekerna z Norska. Josef Adolf startoval minutu před Nory a ti ho hnali, jenže nedohnali a on slavně zvítězil s více než dvouminutovým náskokem. Záštitu nad mistrovstvím měli prezident Masaryk, hrabě Otto Harrach, obchodník J. V. Rott a také čtyři ministři ČS vlády i s Edvardem Benešem. Širší veřejnosti dosud neznámý Josef Adolf z Pece byl najednou favoritem na celkové vítězství v severské kombinaci s hlavní cenou v podobě bronzové sochy sv. Václava věnovanou prezidentem TGM. Jenže Josef při skoku upadl a skončil za slavnými Nory třetí. To pro něho a Vinzenze Buchbergera znamenalo pozvání na hlavní závod sezóny do Holmenkollenu. Tady jel poprvé v životě padesátikilometrový závod, po třicetce byl čtvrtý a potom zcela propadl. Vytrvalci takové chybě říkají „mrsknout si to na hladáka“, kdy bez včasného jídla a pití najednou chybí síla. Po občerstvovací stanici na 35. kilometru se Josef Adolf vzpamatoval a zase předjel řadu soupeřů. Jenže v posledním úseku utrl podrážku a doběhl na 22. místě s lyžemi v náruči.

Velkou výzvu přineslo vyhlášení první zimní olympiády na únor 1924 do Chamonix. Kvalifikační závody proběhly ve Špindlerově Mlýně v Labském dole, kde stál první zdejší skokanský můstek. Josef Adolf vyhrál běh, ve skoku skončil druhý a zvítězil v kombinaci. Cestou do Francie zavodili lyžaři z Krkonoš ještě v Davosu a ve Svatém Mořici, ale hlavní start je čekal v olympijském závodě 2. února na patnáct kilometrů. Josef Adolf byl za čtyřmi Nory pátý, ve skoku podal nejhorší výsledek z borců první desítky a celkově na první olympiádě skončil v kombinaci šestý za Nory a Švédem. Přítel Vinzenz Buchberger byl hned za ním na sedmém místě. Z olympiády odjeli zpět do Svatého Mořice, kde po Německu a Československu Josef Adolf vyhrál také mistrovství Švýcarska v severské kombinaci. Životní formu měl na velkých mezinárodních závodech v Janských Lázních v únoru 1925, později uznaných jako druhé lyžařské mistrovství světa. Tak se s odstupem času Josef Adolf stal vicemistrem světa, protože v severské kombinaci obsadil druhé místo. V dalších letech vše směřoval k příští olympiádě ve Svatém Mořici, kde se mu vždy dařilo. Na zimní sezónu 1928 byl dobře připravený, vyhrál národní olympijskou kvalifikaci v běhu a kombinaci, ve skoku skončil na druhém místě. Adolfa se obávali Němci i Norové. Místo vrcholu lyžařské kariéry prožil velké zklamání, horal nečekaně zradilo zdraví. Po silném nachlazení těžce dýchal a olympijská sezóna byla ztracená. Rok před tím se oženil s Idou Dix z protějškové osady Hnědý Vrch, tak se rozhodl ve třiceti letech se závoděním skončit.

Turistické lyžování tehdy zažívalo nebývalý rozmach, do Pece přijíždělo stále více hostů v zimě. Hospodáři v chalupách zřizovali hostinské pokoje a v létě pečlivě udržované louky se proměňovaly ve sjezdovky. Zahrádky byly atraktivním místem a jsou jím dodnes. Josef Adolf místo prastaré chalupy po rodičích v roce 1930 postavil horský hotel Nová Adolfova bouda, který se dnes jmenuje Čapková. V provedení se prý inspiroval ve švýcarském středisku Lenzerheide, kde několikrát závodil. Z lyžaře byl brzy jeden z nejváženějších boudařů v Peci, jméno šampiona mu všude otevíralo dveře a lákalo hosty k pobytům. Z mála dochovaných fotografií je vidět, jak se s hoteliérem rádi fotili na lyžích, při sušení sena, řezání dřeva. Adolfům se dařilo dobře, až vše zničila válka. Přestali jezdit hosté z Prahy a českého vnitrozemí, zbyly především krátké pobyty lidí z Trutnova. Josef Adolf nevstoupil do nacistické strany, o politiku se nezajímal, jedinou legitimaci měl z lyžařského klubu. Přesto po válce nešel velmi tvrdé represe. V polovině května 1945 s tehdy patnáctiletým synem Josefem uklízeli na Zahrádkách po zimě louku, když z lesa vyšli dva ozbrojení muži z právě vytvořené české bojové skupiny „Pěst“. Česky se chvíli dohadovali, čemuž mladý Josef nerozuměl. Pak otce odvezli do továrny AEG v Trutnově, později přestavěné na okresní úřad. Tady v hlavním vyšetřovacím sídle lyžařského šampiona Josefa Adolfa proměnili ve zločeného muže. Zbédovaný na těle a hlavně na duši se ještě vrátil do Pece. Nebyl z ničeho obviněn, jen už nesměl vstoupit do Adolfovy boudy, s rodinou byli u příbuzných dole v Peci. Útok na známého lyžaře měl nejspíš dva důvody, zastrašit místní obyvatele a rychle uvolnit pro nově příchozí největší boudu na Zahrádkách. Právě o všechnem majetku Josef Adolf přišel podle dekretu prezidenta Edvarda Beneše, který o dvacet let dříve obdivoval jeho výkony na mistrovství Československa. Ještě za Adolfova věznění v Trutnově hotel i sousední rodinnou chalupu odsadil národní správce František Volhein, který ovšem do Pece nepřišel hospodařit a po půlroce zmizel. Teprve 16. dubna 1946 Čapkovu boudu a sousední chalupu převzal boudař František Skalický a prožil tu zbytek života. Komunistický puč mu zabránil Čapkovu boudu koupit a řádně provozovat, tak ji od 1. října 1948 vedl, jak nejlépe uměl a mohl pro Československé hotely, Restaurace a jídelny, pak podnik Turista, Krkonošské hotely, Interhotely Krkonoše a od sedmdesátých let pro hradecký podnik Montas. V osmdesátých letech už byla Čapková bouda připravená k demolici, na jejím místě mělo stát podnikové středisko v normalizačním pojetí, ale díky Sametové revoluci 1989 k boření nedošlo. Větší část původní louky Josefa Adolfa zabírá od roku 1959 hlavní sjezdovka na Zahrádkách. Můžeme se jen domýšlet, jak by se lyžařské, ubytovací a parkovací služby po válce vyvíjely, kdyby pozemky a boudy zůstaly místním lidem, jako byli Josef Adolf nebo František Skalický. Návštěva podobných míst v Alpách nabízí jasnou odpověď.

Josef Adolf ještě v květnu 1946 s českými organizátory připravil první poválečný ročník Májového závodu. Byl vyzván bez možnosti odmítnout k vytyčení trati obřího slalomu se Studniční hory do Úpské jámy a k její úpravě. O dva měsíce později 2. července 1946 odjel s rodinou transportem do ruské okupační zóny Německa. Ještě pomohl svým blízkým k útěku do Bavorska, kde den po třiapadesátých narozeninách údajně na následky mučení v Trutnově zemřel. Nejvíce se mu prý stýskalo po zanechaných fotografiích, medailích, diplomech a především sedmdesáti stříbrných, zlacených, mramorových, skleněných a porcelánových pohárech, které mu měly připomínat lyžařské úspěchy od začátků v Peci po slavná vítězství nad nejlepšími lyžaři té doby. V Adolfově rodné chalupě provozuje tradiční horský pension U Skalických dcera Františka Skalického Maruška. Nedávno našla na půdě pár medailí, plaket a dva poháry. Ten stříbrný připomíná velké vítězství Josefa Adolfa na mistrovství Švýcarska v roce 1924.

V roce 1923 stál Josef Adolf s č. 26 na startu padesátky v norském Holmenkollenu.

GUSTL BERAUER Z HNĚDÉHO VRCHU

Otto Berauer se narodil v červnu 1877 na luční enklávě Severka v chalupě dnes zvané Studánka jako nejméně čtyři generace před ním. Krásné, ale drsné místo na severním úbočí Liščí hory se po staletí až do roku 1945 jmenovalo Berauerberg, tedy Berauerův Vrch. Ottovi předci zakládali osadu Pec, nejstarší nám známý je Georg Berauer narozený kolem roku 1600. Se synem Georgem juniorem jsou uvedeni jako jediní Berauerové v nejstarším seznamu boudařů z roku 1644. Otto byl jejich potomek v přímé linii nejméně desátou generací Berauerů v Peci. S manželkou Annou z dalšího prastaré rodu Zinneckerů měli kupu dětí. Tradiční hospodář Otto Berauer byl i dřevařem, muzikantem a jedním z prvních cvičitelů lyžování v Peci. Ze Severky se Otto s Annou přestěhovali k jeho matce Paulině rozené Dix na příznivější lokalitu Braunberg, dnes zvanou Hnědý Vrch. Jejich bezejmenná chalupa čp. 55 tu stojí pod hotelem Energetik dodnes. Berauerům na Hnědém Vrchu patřily i další chalupy, třeba dnešní Jitřenka. Na loukách s nyní známou sjezdovkou učil Otto lyžovat své nejstarší syny Adolfa a Ottu, který se později stal profesionálním cvičitelem lyžování na Luční boudě. Nejmladšího syna Gustava, od dětství zvaného Gustl, otec lyžovat už nikdy neviděl. Přitom právě on se stal lyžařským mistrem světa. Dvouletému Gustlovi maminka Anna zemřela ve třiatřiceti letech v dubnu 1914 při osmém porodu i s novorozenci dvojčaty. Otec Otto Berauer podlehl jen o dva roky později rakovině. Šest sirotek si vzali různí příbuzní. Čtyřletý Gustl našel se sestrou Marií a bratrem Adolfem nový domov na Zahrádkách u babičky Anny Zinneckerové. Z chalupy, kde dnes stojí Vraní bouda, to měl jen kousek do horské školy na Hrnčířských boudách. Na lyžích jezdil nejen sem, ale později i do školy v Maršově. Gustl miloval především okolní lyžařské terény na Liščí louce, Zahrádkách, Hnědém Vrchu a oblíbené Muldě přímo pod chalupou. Už ve školních letech byl výborným sjezdařem, skokanem a především běžcem na lyžích. K všestrannosti Gustla vedl o sedm let starší bratr Otto, za kterým běhal na Luční boudu. Když kvůli zdraví ukončil závodní kariéru sousem ze Zahrádek Josef Adolf, vyhrával o čtrnáct let mladší Gustl Berauer své první školní závody. Po návratu z vojenské služby v československé armádě pravidelně vítězil mezi dospělými. V květnu 1932 poprvé vyhrál v Krkonoších slavný Májový závod ve slalomu nedaleko Luční boudy. Po následných deseti úspěšných sezónách zvítězil v Májovém závodě v květnu 1941 nejspíš jako v posledním závodě v životě.

Po prvním vítězství na mistrovství republiky odjel Gustl Berauer v únoru 1936 ve čtyřiatřiceti letech jako člen Československé výpravy

**Gustl Berauer vítězí na mistrovství světa
v Cortině v kombinaci 7. 2. 1941.**

na Olympijské hry do Garmisch-Partenkirchenu. Nejlepším olympijským umístěním mladého lyžaře bylo páté místo v běžecké štafetě, v severské kombinaci skončil čtrnáctý. Potom vše směřoval k příští olympiádě za čtyři roky v Japonsku, vedle skvělého běhu výrazně vylepšoval skoky. Nakonec překonal bájnou stometrovou hranici. Jenže nacisty rozpoutaná druhá světová válka připravila Berauera nejen o vysněnou olympijskou medaili, ale málem i o život. To ovšem nemohl po závodech v Ga-Pa v roce 1936 tušit. Příští zimu vyhrál na mistrovství Československa v Banské Bystrici nejen severskou, ale i alpskou kombinaci a byl nejlepším lyžařem republiky. V únoru 1937 odjel na mistrovství světa do Chamonix a v kombinaci skončil pátý. Celou kariéru startoval za mateřský lyžařský klub v Peci, ovšem největší triumf Gustl Berauer prožil po záboru Sudet v dresu německé reprezentace. Půl roku před válkou na mistrovství světa v polském středisku Zakopaně ve Vysokých Tatrách poprvé v lyžařských dějinách porazil Nory v královské disciplíně a stal se 19. února 1939 mistrem světa v severské kombinaci. Jako vždy svůj úspěch zajistil dobrými skoky a především druhým nejlepším během na 18 kilometrů. Rázem se stal lyžařskou hvězdou, patřily mu titulní strany nejen sportovních novin. Ve dnech 23. až 26. ledna 1941 proběhlo 36. lyžařské mistrovství Německa ve Špindlerově Mlýně. Gustl vyhrál závod na 17 kilometrů skoro o dvě minuty a přestože ve skoku na velkém můstku skončil jedenáctý, náskok mu stačil k vítězství v severské kombinaci. Po závodech se zastavil doma v Peci, poslední roky před válkou bydlel u bratra Otty v chalupě čp. 172 na hlavní ulici, kde je dnes informační středisko Správy KRNP. Tehdy do Bavorska odvezl některé poháry a medaile. Zbýlé se po konfiskaci rodinného majetku objevovaly v Peci ještě v sedmdesátých letech a nejspíš skončily jako anonymní kusy v různých sbírkách. Po návratu z Krkonoš do Alp odjel Gustl Berauer do Cortiny d' Ampezzo k poslednímu velkému závodu. V konkurenci Finů, Švédů, Švýcarů a Italů vyhrál 7. února 1941 podruhé mistrovství světa v severské kombinaci. Ovšem

to už zuřila válka, závodníci mnoha států se nemohli zúčastnit. Nebo nechtěli, jako třeba nejlepší Norové včele se skokanem Birgerem Ruudem. Po právu bylo válečné mistrovství světa v roce 1946 zpětně anulované. Ještě než devětatvacetiletý Gustl odjel v březnu 1941 na svůj poslední mezinárodní závod do finského Lahti, zúčastnil se tradičního klání v německém Ga-Pa. Pro vítěze byla připravená cena Vůdce, velký mosazný talíř se zasazenými zelenými kameny. Gustl vyhrál a brzy na to od Vůdce dostal jiný dárek, povolávací rozkaz na východní frontu. Jako lyžař sloužil u horských myslivců Wehrmachtu, ale moc se asi na lyžích nesvezl. V bitvě o Moskvu vedle něho nejspíš 3. března 1942 explodoval dělostřelecký granát a způsobil mu těžké poranění pánve, nohy a páteře. Jeho bratr Otto padl v Rusku o měsíc později. Nejstaršího bratra Adolfa Berauera zastřelili ve Velké Úpě v lese pod Červeným vrchem 25. května 1945 „partyzáni“ skupiny Pěst. Těžce zraněný Gustl pobyl tři roky ve špitále, při tom se stihl v říjnu 1943 oženit s Julianou Sachs z lyžařského střediska Schliersee na severním okraji Alp nedaleko Mnichova. Po zranění už nemohl závodit. V roce 1948 ve Schliersee otevřel obchod se sportovními potřebami a lyžařskou školu. Jeho styky a přátelství především se seveřany mu pomohly k obchodnímu zastupování známých lyžařských firem v Německu. Jako slavný závodník vykonával sportovní funkce a trénoval západoněmecký tým sdruženářů. Jeho nejlepší svěřenec Georg Thoma vyhrál v roce 1960 olympijský závod v severské kombinaci. Gustl Berauer byl řadu let místopředsedou německého svazu lyžařů a v nejvyšším vedení mezinárodní lyžařské federace FIS. Zemřel ještě před pádem železné opony, snad i proto už nikdy nepřišel do rodné Pece. Dnes velký obchod ve Schliersee vede pod značkou Intersport - Berauer otci velmi podobný syn Christof. Mezi dvěma patry je v obchodním domě umístěná expozice věnovaná jedinému mistru světa v lyžování z Pece pod Sněžkou. Jsou tu vystavené plakáty, fotografie, diplomy, poháry a medaile, mnohé z dalekých Krkonoš.

MÍLA SOCHOR Z JAVORU

Před vznikem Republiky československé na konci první světové války žilo ve Velké Úpě a v Peci jen několik česky mluvících obyvatel. Za obživou nebo láskou sem přišli jednotlivci a brzy splynuli s německy mluvícími starousedlíky. Nový stát se snažil posílit českou menšinu a obsazoval státní instituce Čechy z vnitrozemí. Po roce 1918 do Velké Úpy přišli hlavně policisté, pohraniční stráž a zaměstnanci pošty. Listonoš Josef Vyskočil nastoupil na poštu v Peci 1. června 1930. Na hory se nechal lákat nabídkou práce a také zálibou v lyžování. Na lyžích pak přes třicet let rozvážel poštu i na nejvyšší položená místa Pece. Na Kolínské boudě provozované českými boudaři a hlavně pro českou klientelu se vyučila kuchařkou Marie z rodu Dix, který patří k nejstarším v údolí Úpy. Dixové sem nepřišli během dřevařské kolonizace z Alp, ale nejspíš z Míšně jako specialisté na tavbu rud. Proto se usadili v Obřím dole, ale během století byli příbuzní snad s každou rodinou. Předky Marie Dixové můžeme sledovat až po Christiana Dixe narozeného v Peci asi roku 1687. Jestli byl potomkem Friedricha Dixe, uvedeného na nejstarším seznamu boudářů ze srpna 1644, zatím nevíme. Nejspíš navazoval na hutní mistry z Obřího dolu zastoupené třeba měďářem Melchiorem Dixem. Marie si přivedla českého ženicha Josefa Vyskočila do rodné chalupy v osadě Zelený Potok. Rodiče Vinzenz Dix s Marií narozenou u Meergansů v nejnižší položené chalupě na Velkých Tippeltových boudách jej dobře přijali. Díky kvalitní pravidelně hnojené louce tu chovali čtyři krávy a dvě kozy. Marie Dixová prodávala v Trutnově máslo a sýry ze své produkce i od sousedů. V roce 1933 se Vyskočilům narodila první ze tří dcer Marie, později všem známá jako Madla Sochorová. Až do Vánoc 1937 bylo vše nejen pro rodinu poštáka Josefa Vyskočila v pořádku. Pak nacisté začali štvát proti všemu českému. Zfanatizovaní výrostci z Pece Dixům a Vyskočilům vyhrožovali násilím a smíšená česko-německá rodina v následujících letech 1938–1945 prožila stejně jako tisíce podobných rodin v pohraničí

trýznivou část života. V mobilizaci Josefa Vyskočila povolali do Stráže obrany národa, aby hlídal úsek hranice mezi Luční boudou, Sněžkou a Růžohorkami. Od chlapce ze sousedství se Marie Vyskočilová dozvěděla o chystaném bombovém útoku na jejich chalupu. Ihned sebrala děti a pár nejnútnejších věcí a odjela do vnitrozemí k rodině hostů, kteří k nim roky jezdili na pobyt. Po záboru Sudet a demobilizaci se s Josefem usadili zpočátku v drsných podmínkách v Podkrkonoší. Marie pro české sousedy byla ta Němka, přitom se po celou válku nemohla podívat do Pece. Leda by se zřekla české příslušnosti, kterou sňatkem přijala. To odmítla a domů se dostala až 17. května 1945. To už věděli, že všichni jejich sousedé odejdou do Německa a i přes zlou zkušenost z roku 1938 jim bylo mnohých líto. Josef Vyskočil prožil konec války v totálním nasazení v Německu, přesto se rázně po návratu zastal čtyř nevinných sousedů, které místní revoluční výbor v euforii května 1945 odsoudil k zastřelení. S obtížemi přesvědčil úřady, aby rodiče Vinzenz a Marie Dixovi s nimi v Peci jako jediní z celé rozvětvené rodiny a jediný čistě německý manželský pár mohli zůstat. Před koncem války Dixovi stejně jako jiní z Pece povinně přijali do hostinských pokojů raněné německé vojáky na doléčení. Ti neuměli v dřevěné chalupě plně uskladněného sena hospodařit a nepozorností dům zapálili. Vyskočilovi tak přijeli do nedokončeného nového domu, který po dostavbě jako německý konfiskát svých rodičů museli znovu koupit.

Madla se vdala za učitele Miloslava Sochora, sportovce tělem i duší. Sedm let po válce 8. ledna 1952 se jim v chalupě pod kopcem Javor narodil první syn, kterému říkáme stejně jako otci Míla. Po čase se přestěhovali do kantorského bytu ve škole na Velké Pláni. Sjezdovka Javor vznikla až v roce 1966, dolní stanice vleku stojí vedle chalupy U Vyskočilů na části někdejší Dixovy louky. Míla začal lyžovat na dnešních cvičných sjezdovkách Velké a Malé Pláně, na louce svých předků na Javoru závodil až jako nejlepší lyžař Československa. Učitel Míla Sochor pro děti pořádá školní lyžařské závody a jeho syn často vítězil. Ručně mačkané stopky držel ve zmrzlé ruce pod bundou a tak se povíдалo, že jeho syn nad ostatními vítězi kvůli protekci. Stejně jako při údajném zkracování trasy Josefem Adolfem se i u Miloslava Sochora brzy ukázalo, že je nejlepší nejen mezi místními dětmi (též VV 13/1999 a 37/2012). Aktivní rodiče malých lyžařů založili v Peci roku 1958 lyžařský oddíl Slovan Pec, potom se Míla dostal do péče profesionálního trenéra ve Sportovní základně se sídlem v Janských Lázních. Vítězil v okresních i krajských závodech. Velkou motivací byla nejen pro Mílu Sochora soutěž o zlatou vložku, kterou si po deseti úspěšných startech mohly děti našít na svetr nebo bundu k obdivu všech lyžujících vrstevníků. Stejně jako Milovi předchůdci olympionici Josef Adolf a Gustl Berauer, získal sportovní základ v Peci při dětských hrách v lese, na hřišti a sjezdovkách Mulda a Zahradky, které partě dětí zaplňovaly i mimo tréninky veškerý volný čas. Je zajímavé, že Míla Sochor má přes rodinu maminky společné předky s mistrem světa Gustlem Berauerem. Jejich rodové linie se protínají nejen u Augustina Dixe narozeného 1786 na Velké Pláni nedaleko dnešní školy. A protože matka šampióna Josefa Adolfa byla také Dixová, nejspíš bychom objevili i jejich dávnou spřízněnost. Stejně jako Adolf a Berauer se Míla Sochor stal mistrem Československé republiky, mezi muži šestnáctkrát. Poprvé ve dvaceti letech v Nizkých Tatrách v březnu 1972 ve všech třech odstarovaných disciplínách. V té době mělo závodní alpské lyžování v komunistickém režimu malou podporu. Nikdo ze sjezdařů nemohl na olympiádu do japonského Sapora, nebyly kvalitní lyže a vybavení, nemohli cestovat na podzimní přípravu do Alp. Navzdory tomu Míla na mistrovství světa 1974 ve Svatém Mořici, kde se kdysi dařilo i Adolfovi a Berauerovi, obsadil bodované čtvrté místo v kombinaci. Na to papalášci slyšeli. Začalo desetileté zlaté období v éře starého režimu, které přineslo do lyžování prostředky a vůli nechat naše jezdce závodit s těmi nejlepšími ve světě. Milovy úspěchy pomohly mladším lyžařům, třeba pozdější medailistce z olympiády Olze Charvátové nebo vítězi závodu světového poháru Bohu-

**Míla Sochor při slalomu
Světového poháru v Kitzbühlu.**

míru Zemanovi ze Špindlu. Také díky Milovým výsledkům vzniklo v Peci roku 1974 Tréninkové středisko mládeže a pod vedením Antonína Meze-ry tu vyrostlo několik dobrých lyžařů. Středisko později trenérský Míla převzal, po něm jeho žena profesionální trenérka Blanka Sochorová. Je škoda, že roku 1994 kvůli financím po dvaceti letech skončilo. Dnes Blanka trénuje v lyžařském oddílu Slovan Pec třicet dětí.

V roce 1975 Míla ve své nejsilnější disciplíně v obřím slalomu vyhrál finále Evropského poháru v Mayrhofenu a tím i celkově disciplínu, třetí skončil v celém ročníku. Příští tři roky startoval v obřím slalomu v první losované patnáctce Světového poháru, desetkrát bodoval, když tehdy brali body jen závodníci na prvních deseti místech. Startoval ve více než 250 závodech světového poháru, kromě Hahnenkammu odjel i všechny slavné sjezdy. Jako první český sjezdař ze světové špičky obřího slalomu odjel v únoru 1976 na olympijské hry do Innsbrucku. Trať hlavního závodu v jeho životě byla extrémně ledová a Míla byl extrémně nervózní. Startoval s trojkou a velmi si přál skončit do desítky, po druhém kole to bylo těsně jedenácté místo. V olympijském slalomu skončil čtrnáctý. Ve skvělé formě na konci sezóny 1977 konečně zažil ve švédském Åre podium závodu Světového poháru. V obřím slalomu skončil třetí za legendárním Ingemarlem Stenmarkem a Rakušanem Kausem Heideggerem. Zpětně viděno, zajeli Míla Sochor a po něm i mladší Bohumír Zeman skvělé výsledky, když si uvědomíme, s jakým politickým, technickým a finančním hendikepem tehdy závodili. Tak jako Milovi olympijští předchůdci z Pece pod Sněžkou Josef Adolf a Gustl Berauer ukončil kariéru v necelých třiceti letech. Nebyl nemocný nebo zraněný, prostě toho už měl dost. Později trénoval a dnes s partnery provozuje půjčovny lyží a největší lyžařskou školu v Peci pod Sněžkou Happy Hill Sochor. Jednu provozovnu s dětským vlekem mají na Dixově louce pod Javorem.

Pec pod Sněžkou je kolébkou sjezdového lyžování v Krkonoších. Než jinde vznikly sjezdovky s vleky a lanovkami na úkor lesa, tady na loukách Zahrádek, Hnědého Vrchu a Muldy vyrostlo několik generací výborných lyžařů v čele se třemi olympioniky Josefem Adolfem, Gustl Berauerem a Milou Sochořem. Všichni tři začínali na Muldě pod Husovou boudou, zachycené na fotografii z roku 1931.

Největší lyžařský region má zajištěný dostatek sněhu

Minulá zima s nejhoršími sněhovými podmínkami v posledním půlstoletí prověřila připravenost lyžařského regionu SkiResort ČERNÁ HORA – PEC. Téměř bez přírodního sněhu jsme mohli lyžovat neuvěřitelných 127 dní. Slabinou byly vrchní části sjezdovek Zahrádky a Vysoký Svah. Před letošní sezónou se vedení resortu podařilo majetkově a technicky vyřešit přivedení technologie i na tyto historicky nejstarší tratě v Peci pod Sněžkou a obě již mají technické zasněžování. Důležitá spojovací lyžařská cesta od horní stanice vleků Javor k Vysokému Svahu je nově rozšířená na trojnásobek a vybavená rozvodem vody pro zasněžování. V areálu na Černé hoře přibyl technický sníh na sjezdovce Zalomená a v dětské lokalitě Formánek. Sněhová děla a sprchy pokrývají 75% sjezdových tratí největšího lyžařského regionu v České republice. Věříme, že napadne dostatek přírodního sněhu, ale naše oblast je připravená i na nepříznivé počasí.

Lyžařská sezóna začala tradičně na Černé hoře, v neděli 30. listopadu 2014 se první lyžaři svezli na zkrácené sjezdovce Anděl a sjezdovce Sport 2. Lyžařský region SkiResort ČERNÁ HORA – PEC nabízí v Černém Dole, Janských Lázních, Peci pod Sněžkou i s Velkou Úpou a ve Svobodě nad Úpou 6 lanovek, 34 vleků či pojezdových pásů se skoro 40 kilometry sjezdových tratí. Takovou nabídku dobře propojených sjezdovek s jedním skipasem nenajdete nikde jinde v České republice. To vše navíc v prostředí našich nejvyšších hor s dominantní Sněžkou zpřístupněnou novou kabinkovou lanovkou. Od předložského spojení dvou hlavních areálů Pece a Černé hory pod jeden manažerský tým se výrazně zlepšily služby, například páteční linka skibusu mezi Janskými Lázněmi a Pecí. Lyžaři mají jistotu, že skibus přijede podle jízdního řádu a vzhledem ke zvýšení počtu spojů je i v nejoblíbenějších termínech hlavní sezóny pro každého místo. V Peci na mírné sjezdovce sjezdovce Vysoký Svah přibyla v Česku první Funline, 450 metrů dlouhá trať s klopenými zatáčkami,

překážkami a 8 metrů dlouhým tunelem. Jistě ztraktivní lyžování především mladším lyžařům. V Peci na Zahrádkách 2 a v Černém Dole na sjezdovce Ford Špičák je atrakcí zařízení pro měření vaší rychlosti označené jako Top Speed.

RADY PRO LYŽAŘE

Zajištěné parkování

V Janských Lázních zaplatíte na všech 3 parkovištích (u kabinkové lanovky, Hofmannových bud, Lesního domu) 60 Kč za konkrétní den. Zdarma je při provozu večerního lyžování na Protěži parkoviště u kabinkové lanovky v době 17 až 24 hodin. V Černém Dole a ve Svobodě nad Úpou je parkování zdarma. Na všech parkovištích v Peci pod Sněžkou a ve Velké Úpě parkují jednodenní lyžaři s platným skipasem za cenu 60 Kč na 1 den, musí však při svém odjezdu předložit obsluze parkoviště jednodenní skipas pro dospělého s účtenkou z nákupu. Při večerním lyžování na Javoru je parkování od 17 do 22 hodin zdarma na všech parkovištích v Peci. Stejně tak při večerním lyžování na Modřínu ve Velké Úpě je zdarma parkoviště P I.

Provozní doba

Areály ve SkiResortu mají jednotnou provozní dobu po celou sezónu. Všechny lanovky a dlouhé vleky jezdí v době od 8.30 do 16 hodin, krátké vleky od 9 hodin. Na těch nejdelších osvětlených sjezdovkách začíná večerní provoz ve sjednoceném čase v 18 hodin, aby dostatečně vymrzla upravená trať po rolbování. V čase od 16.15 do 18 hodin jsou sjezdovky uzavřené. V provozu jsou podle aktuálních sněhových podmínek. Informaci o tom, která ze sjezdovek je otevřena pro večerní lyžování, najdou lyžaři na www.skiresort.cz.

Večerní lyžování na Javoru 1 a 2 v Peci a na Protěži v Janských Lázních je nejkvalitnější v Česku, a pokud to podmínky dovolí, probíhá

denně od 18 do 21 hodin. V Peci jde o třetí nejdelší osvětlený svah v Česku a v Janských Lázních najdete dokonce nejdelší sjezdovku pro večerní lyžování v ČR. Na Zahrádkách 3 je večerní provoz v pondělí, úterý, ve čtvrtek a v neděli v čase od 18 do 21 hodin. Na sjezdovce Modřín ve Velké Úpě se lyžuje denně už od 17 také do 21 hodin. Večerní lyžování na Duncanu ve Svobodě nad Úpou je od čtvrtka do soboty od 17 do 20 hodin. Na těchto dvou vlecích je nejlevnější jízdenka od 18 do 20 hodin za 150 Kč pro všechny věkové kategorie. U všech sjezdovek pro večerní lyžování doporučujeme zkontrolovat jejich provoz na stránkách SkiResortu. Předpokládaný provoz večerního lyžování je do 31. března 2015.

Skipas

Dobře si rozmyslete, kolik dní budete lyžovat, s prodloužením pobytu se vám snižuje cena, v porovnání s cenou za jeden den. V ceně 6 a 7-denního skipasu je i večerní lyžování zdarma. **Děti** před dovršením 6 let věku (v den zakoupení jízdenky) lyžují zdarma v doprovodu dospělého lyžaře (Paket MALÉ DÍTĚ). **Děti od 6 let do dovršení 12 let** lyžují za dětské jízdné. **Junioři** od 12, a nově až do dovršení 18 let, mají stejně jako **senioři** nad 63 let, nižší cenu jízdného oproti dospělým. **Zvýhodněné rodinné** jízdné se vztahuje pouze na vlastní děti s uvedením jména a příjmení. Rodiče s jedním dítětem, či juniorem ušetří 25 % za dítě, se dvěma dětmi, či juniory ušetří na první dítě 25 % a na druhé 50 % a případně na třetí dalších 50 %. Na webu resortu najdete kalkulačku pro výpočet rodinného jízdného. Když výslednou tabulku vytisknete, urychlíte své odbavení u pokladny. Lyžaři ubytovaní v Peci pod Sněžkou dostanou zdarma u svého ubytovatele **KARTU HOSTA**. V termínu do 24. 12. 2014, od 5. 1. do 23. 1. 2015 a od 16. 3. 2015 na délku vašeho zaplaceného pobytu získáte slevu 10 % pro 3 až 7 dní lyžování. Mimo shora uvedené termíny je sleva 10 % při zakoupení 5 až 7 denního skipasu. Kartu hosta můžete použít pro slevu jen jednou. Počítejte s tím, že při nákupu zlevněných skipasů musíte předložit občanský průkaz, pas nebo u dětí průkaz pojištěnce.

Slevy mají také organizované **školní skupiny** nad 10 žáků, které předloží jmenný seznam s razítkem školy a uvedenou zodpovědnou osobou. **Jednotlivá jízdenka** na Černou horu stojí 140, na Portášky 100 Kč, Hnědý Vrch 120 Kč, Javor, Vysoký Svah a Zahrádky 70 korun. Při opakovaných jízdách raději využívejte **bodovou jízdenku**. Časový zámek je u této jediné přenosné jízdenky pouze jedna minuta. Tím ji může využít více osob. Jeden bod stojí 5 Kč, při cestě lanovkou na Hnědý Vrch vám turniket odečte 16 bodů a oproti jednotlivé jízdence ušetříte za každou jízdu 40 Kč. K běžeckým tratím směřují i některé vleky, například na Zahrádkách (12 bodů), Modřín (6 bodů), Bonischovy boudy (7 bodů) a Košťálka 1 (5 bodů). Na turniketu vidíte, kolik bodů vám ještě zbývá. Zůstatek bodové jízdenky pod 25 bodů si můžete nechat dobít nebo vyplatit. Čipovou kartu zálohovanou padesáti korunami vrátíte v automatu u pokladny. **Vedlejší sezóna** s levnějším jízdným trvá do 24. 12. 2014 a potom opět od 16. 3. 2015. S platným 1 až 7 denním skipasem máte zdarma jízdu na bobové dráze v Relaxparku Pec, 20 % slevu na vstup do Aquacentra v Janských Lázních, ve všední dny do krytého bazénu v Trutnově a kdykoliv do ZOO Dvůr Králové nad Labem.

Skibus

Ve SkiResortu ČERNÁ HORA - PEC jezdí několik skibusových linek. Skibus **Červené páteří linky** na trase Janské Lázně - Svoboda nad Úpou - Horní Maršov - Velká Úpa - Pec pod Sněžkou a zpět jede

celkem třináctkrát za den od 20. 12. do 22. 3. Zastavuje na všech autobusových zastávkách, celá trasa trvá zhruba 35 minut. Při nejvyšším dopoledním provozu je interval pouze 40 minut. Skibus **Modré páteří linky** jezdí od 25. 12. do 15. 3. z Janských Lázní do Černého Dolu. Skibus **Žluté páteří linky** spojuje 16x za den skiareál Černá hora (Janské Lázně) s autobusovým a vlakovým nádražím ve Svobodě nad Úpou. V provozu je od 25. 12. do 15. 3. Ve městě Pec pod Sněžkou jezdí další tři linky **CITY BUS**, první po trase hotel Horizont - Malá Pláň - Javor až do konce lyžařské sezóny (nejdéle do 29. 3.). Druhá po trase od dolní stanice lanovky Sněžka - autobusové nádraží - Javor a třetí Velká Pláň - Malá Pláň - Javor (nejdéle do 15. 3.). Město Pec pod Sněžkou z poplatků za ubytování hradí část provozu městských skibusů, proto nepotřebujete skibusenku, jako v Janských Lázních a v Černém Dole. Skibusey na všech trasách jsou určeny pouze pro zákazníky SkiResortu. V Janských Lázních jezdí CITY BUS od 25. 12. do 15. 3. okruhem po celém městě, stejně jako CITY BUS v Černém Dole.

Z Černé hory do Pece rolbou a na sjezdových lyžích

Velmi se osvědčilo lyžařské propojení Janských Lázní s Peci pod Sněžkou zvané „SkiTour“. Od horní stanice Černohorského Expressu vás v intervalu 15 minut vyveze 300 metrů speciálně upravená rolba až pro čtyřicet lidí na nejvyšší bod trasy. Na lyžích sjedete tři kilometry do sedla pod Kolinskou boudou, kde nasednete do jiné rolby směřující k Pražské boudě. Odtud lyžujete do Pece. Pozdější návrat skibusem od stanice Javor trvá do Janských Lázní asi 35 minut. Služba je v ceně vašeho skipasu, v případě bodové jízdenky vám ubude 10 bodů. U řidiče rolby si mohou za 50 korun koupit jednorázovou jízdenku i běžkaři nebo pěší hosté. Zážitek z jízdy rolbou nepoznáte v žádném jiném lyžařském regionu ČR.

Běžecké tratě, sánky a další služby

SkiResort zajišťuje úpravu tratí pro běžkaře v celkové délce 90 kilometrů. Úsek od Liščí hory, přes Lučiny, Černou horu do Horního Maršova je součástí Krkonošské lyžařské cesty. Další vyhlášené okruhy najdete v oblasti Černé a Světlé hory. V návaznosti na lanovku Černohorský Express je pravidelně upravená sánkařská cesta dlouhá 3,5 kilometru s převýšením 560 metrů. Saně si vypůjčíte přímo v budově kabinkové lanovky v Janských Lázních. V areálu ve Svobodě nad Úpou na Duncanu, na Černé hoře na Sportu 3 a v Peci pod Sněžkou na Klondike 1 si na slalomové trati s časomírou můžete se svou školní nebo firemní skupinou uspořádat závody. V areálech najdete půjčovny s vybavením, skiservis, lyžařské školy, úschovny zavazadel, občerstvení u stanic lanovek i v boudách na sjezdovkách. V horní stanici kabinkové lanovky na Černé hoře najdete odpočinkové místo s dětským koutkem, toaletami, sprchou, přebalovacím pultem a nově mikrovlnnou troubou. Nové Skicentrum s bistro, dětským koutkem a zázemí pro lyžařskou školu najdete u dětských sjezdovek Formánek v Janských Lázních. Nalyžované kilometry si podle čísla vašeho skipasu najdete na stránkách www.skiline.cz. Zároveň si výsledek porovnáte s denním průměrem ostatních lyžařů. Na denně aktualizovaných webových stránkách SkiResortu jsou informace o stavu běžeckých tratí a sjezdovky vám přiblíží webové kamery.

SkiResort ČERNÁ HORA - PEC, provozuje společnost MEGA PLUS, Janské Lázně čp. 265, PSČ 542 25, **nová infolinka 840 888 229**, e-mail: skiresort@skiresort.cz, www.skiresort.cz.

Na fotografii Maršova s prvním lyžařským družstvem asi z roku 1905 mohl být i otec a strýcové Klause Richtera.

KLAUS RICHTER Z HOSTINCE NA NÁMĚSTÍ

Pro jedenáctiletého žáka maršovské školy Klause Richtera začala válka stejně jako pro mnohé obyvatele Krkonoš až v květnu 1945. Před tím sice vnímal nedostatek zboží, úbytek hostů v rodinném hostinci a smutek sousedů, kterým na frontách zemřeli blízcí, ale nestrachoval se o život. Ještě v zimě lyžoval na stráních okolo Horního Maršova a vydával se s rodiči na výlety do hor. Někdy stoupali na Růžohorky, kde hospodařil v obou hostincích strýc Robert Richter. Častěji jezdili do Pece k nevlastnímu dědovi Franzi Richterovi. Za manželku měl Češku Sofii Blažkovou a jejich hotel se jmenoval Zelený Potok. Sofie dbala, aby tu vždy vařil český kuchař pravá česká jídla, tady si malý Klaus dával oblíbenou svičkovou. Dnes je v místě dědovy louky a hotelu hlavní parkoviště pro lyžařský areál. Klaus si tehdy myslel, že bude lyžařem, ale nakonec se stal architektem v Německu. Řadu let je přítelem Veselého výletu, při vyprávění má vždy dobrou náladu. Přesně formulovanou řeč prokládá českými slovíčky a jako architekt ji doplňuje kreslenými obrázky a schémata. Jen při vyprávění o posledních dnech v Maršově roku 1945 se těžko brání emocím.

Klausův dědeček Emil Richter senior se narodil v květnu 1868 na Předním Výsluní ve Velké Úpě. V roce 1891 si pronajal od hraběnky Aloise Czernin-Morzinové hostinec čp. 2 v Temném Dole vedle maršovské lesní správy. Později od Czerninů dům koupil, na zábradlí balkónu je dodnes kovářem zhotovený jeho monogram ER. Při velké povodni v červenci 1897 šlo rodině o život. Voda podemlela třetinu domu, ale hostinec zůstal jako jediný v Maršově a v Temném Dole v provozu. Na odstraňování škod pracovaly stovky lidí včetně císařského vojska. Emil každé ráno zabil jeden kus dobytka, aby všechny nakrmil. Tady se mu narodili čtyři synové, kvůli třetímu Rudolfovi měl v říjnu 1899 spor s hraběnkou. Tehdy se světil nový maršovský kostel a Rudolf měl být prvním křtěným. Aloisie jako hlavní donátorka kostela tomu chtěla kvůli starému sporu o hostinec zabránit, ale Emil nakonec slávu spojenou s jeho synem prosadil. V roce 1911 Richterovi starou hospodu prodali rodině Nedwig a koupili od Heinricha Tippelta Platzschänke neboli hostinec na maršovském náměstí. Největší podnik v obci, který se po válce dlouho jmenoval Slovan, převzal Emil junior a dva roky po zásadní přestavbě se tu v červenci 1934 narodil Klaus. V domě s nimi bydlelo ještě několik dalších rodin, proto se život Richterů odehrával převážně v lokále. Tady malý Klaus psal domácí úko-

ly, pod dohledem matky Marie denně cvičil na klavíru a poslouchal řeči dospělých hostů. Hostinec se zaplnil hlavně v neděli po kostele, v době svátků, pravidelných trzích na náměstí a především při Maršovské pouti.

Jejich hospoda s řeznictvím na náměstí urychlila odchod rodiny. Klaus s maminkou Marií musel do prvního a pro obyvatele z Maršova a Temného Dolu jediného transportu při divokém odsunu roku 1945. Otec ležel s těžkým zápalem plic v maršovské nemocnici, když jeho blízké na konci července revoluční gardisté vyhnali z hotelu. Se stovkou lidí čekali dlouhé hodiny v kostele. Nikdy neodpustili místnímu faráři Franzi Houschtekovi, že mezi ně v těžké chvíli nepřišel. K večeru šli tichým průvodem do Dolního Maršova, kde dvě noci čekali na louce v parku u vily továrníka Prospera Piette. Ráno 30. července 1945 nastoupili do otevřených vagónů na uhlí. Jen prostřední vůz pro ozbrojený doprovod byl krytý, ze střechy na ně mířila hlídka. Další lidé přistoupili v Trutnově, celkem podle dokumentů okresního archivu na konci července odjelo 1997 osob. Dojeli do Teplic a odtud pěšky dvacet kilometrů přes Činovec do Altenbergu na německé straně Krušných hor. Klaus s maminkou to zvládli dobře, pro téměř osmdesátiletého dědu Emila Richtera a mnohé další nastaly nejtěžší chvíle života. Až za rok se shledali s otcem Emilem juniorem, který odjel již řádně organizovaným transportem. V Maršově zůstal do června 1946, ale do hotelu již nesměl vstoupit. Přesto odtud Richterovi získali to nejcennější. Malá štíhlá rodinná přítelkyně Anna Nedwig se protáhla otevřeným okénkem a v Platzschänke sebrala jejich fotografie. Některé vytrhla z rámu a schované ve viku kufru je v roce 1946 přivezla rodině do Německa. Proto nebyly zničeny a Klaus Richter mohl jejich kopie přesně o šedesát let později v červenci 2006 přivést zpět do Maršova a vyprávět nad nimi nejen o svém rodu hostinských.

Jen tři dny po odjezdu vlaku s Klausem Richterem přivezl do Maršova malý nákladák jiného jedenáctiletého kluka, kterému válka uškodila také až v květnu 1945. Už příští zimu lyžoval s otcem a novými kamarády na stráních okolo Maršova a prožíval radosti z života na horách jako před ním stejně starý Klaus. V Maršově se potkali po téměř sedmdesáti letech od převratného roku 1945, ale své příběhy si mohou sdělit až prostřednictvím stránek těchto novin.

MIKLI Z MARŠOVA

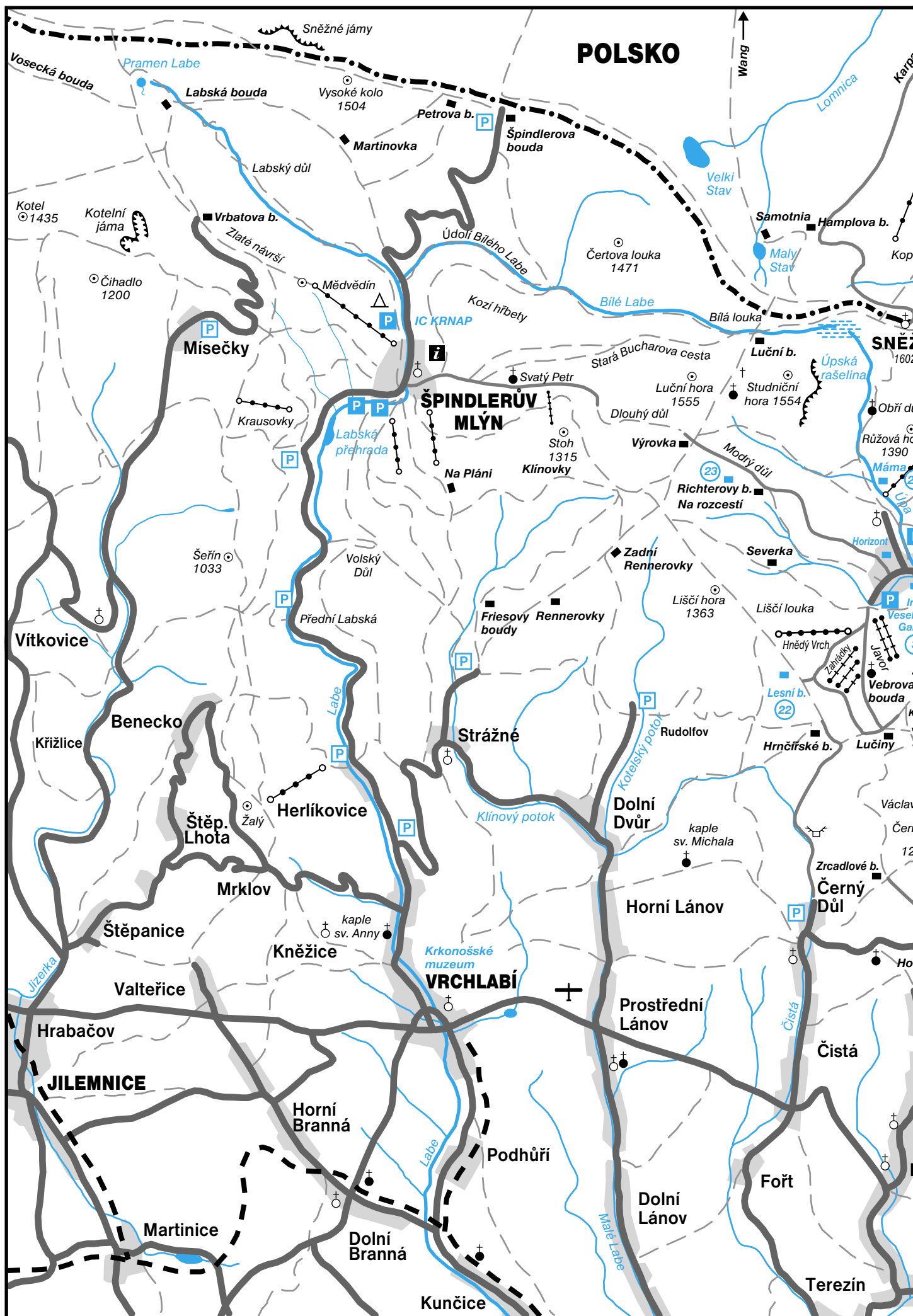
Josef se vyučil pekařem u mistra Hrdličky v Humpolci, ale víc jej zajímaly cyklistické a lyžařské závody. Oženil se s Pepinkou a 29. srpna 1934 se jim narodil Miloslav, první ze sedmi dětí. Při květnové mobilizaci 1938 Josef sloužil v Praze, velmi těžce nesl odevzdání pohraničí Německu o čtyři měsíce později. Na konci války bojoval v okolí Humpolce proti německé armádě. Zraněný byl ale jeho jedenáctiletý syn Miloslav při explozi traskaviny. Přišel o levou ruku v zápěstí, měl poškozené oko a střepiny v těle. Josef se už v červnu 1945 vypravil do Krkonoš najít pekárnu a dobré lyžařské podmínky. V Peci obě pekárny obsadili Češi sloužící v nich během války. V Maršově IV. objevil také dvě, ale ve špatném stavu. Přesto sem za Josefem 2. srpna 1945 dorazila rodina. Pepinka mu stěhování do hor dlouho neodpustila. Přestože její nejlepší kamarádku zavraždili nacisté, tady se těžko vyrovnávala s osudem obyčejných Němců a rabováním nově příchozích. Mluvila o tom až do konce života. Na hlavní maršovské ulici manželé vzali do národní správy prázdný dům čp. 100 a v roce 1947 otevřeli novou pekárnu. V Horním Maršově dnes žije posledních deset lidí, kteří do obce přišli v převratném roce 1945. Josefův nejstarší syn Miloslav je jedním z nich. Tři roky jezdil do Jedličkova ústavu v Liberci, kde se válkou postižené děti učily zručnosti a rovnoprávnému uplatnění v životě. Miloslav to dokázal mírou vrchovatou. Tehdy zavedl svou značku MIKLI. Po návratu domů pracoval v rodinné pekárně jako obchodní příručí, což znamenalo zajistit prodej každé várky bílého pečiva a chleba značky Maršovák. Dobře fungující podnik komunisté v roce 1949 zabrali a později zničili. Pekař Josef našel práci v lese, pak třicet let řídil sanitku. Šestnáctiletý MIKLI nastoupil do zárodně papírny Eichmann v Dolním Maršově. Začal zametáním dvora a jinou podružnou prací. Zvědavě okoukal papírenské stroje, čehož si povšiml technik z projekce Krupka. MIKLI od něho dostal zkušební úkol zhotovit kopii strojního výkresu, což zvládl dobře a technik jej prosadil do své kanceláře. Při práci pět let studoval strojní průmyslovku, u rýsovacího prkna a technického zajišťování provozu papírny vydržel skoro třicet let. Ale to nebyl jeho hlavní zájem, smysl života našel především ve sportu. Od dětství hrál fotbal, hokej, volejbal, lyžoval a jezdil na kole. Bylo otázkou času, kdy začne závodit. Nejprve svou jednou rukou stavěl modely letadel a vyhrál několik přeborů. Na pozici záložníka kopal za Maršov okresní přebor, ale nakonec stejně jako otec Josef závodil na silničním kole. Svedl obě brzdová lanka do páky na pravé straně, upravenou protězu zahákl za řídítka, aby mohl zdravou pravačkou měnit převody páčkami na rámu. V pětadvaceti se oženil s učitelkou Jarmilou. Skoro denně vyjížděl na trénink, o víkendy na závody po celé republice. V oddíle LOKO Trutnov našel dobrou partu, mnozí jezdili na vysoké úrovni, třeba jemu nejbližší Láďa Prajs, Mírek Nekovář, Venca Antoš, Olda Martinec, tehdy mladík Miloš Fišera později vyhrál dvakrát titul mistra světa v cyklokrosu. Protože MIKLI se závodní cyklistikou začínal pozdě, hned mu říkali dědku. Vrcholem sezóny býval legendární závod Krkonošská pravda, kde startovali skvělí jezdci jako Smolík, Hrazdára, Háva, Doležal a v uvolněném konci šedesátých let i výborní cyklisté ze západní Evropy. V ročníku 1964 prožil při Krkonošské pravdě v Bernarticích nejtěžší pád. I přes náročné tréninkové trasy se stoupáním na Babi, Hrádeček, Pomezni a Hofmannovy boudy, byl MIKLI kvůli hendikepu slabší v delší jízdě ze sedla do kopců. Snad i proto s výjimkou krajského přeboru družstev nikdy nevyhrál, ale jako jezdec s jednou rukou měl respekt. Mezi cyklisty byl známý výrobou nedostupných náhradních dílů na kola. Z továrny odkoupil vyřazený soustruh a doma tvořil převodníky nerozpoznatelné od originálů Shimano a Campagnolo. Za ně získal galusky, ráfky a nedostupné součástky ze Západu. Na obtížné sehnání sjezdové lyže si podle půjčeného originálu LOOK zhotovil první náslapné lyžařské vázání.

V zimě 1959 MIKLI zlomil v prašanu na Muldě v Peci lyže Hickory draze koupené na oddílový přidělový poukaz.

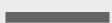
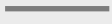
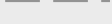
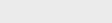
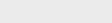
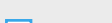
Na začátku sedmdesátých let ve světě vznikl paralympijský sport a Československo se brzy přidalo. MIKLI a přátelé ve volejbalovém týmu tělesně postižených LOKO Trutnov trénovali tak usilovně, až byli nejlepší v republice. MIKLI nechyběl v reprezentačním družstvu, jeho jednostranně zatěžovaná pravá ruka uměla tvrdě smečovat. V březnu 1973 v rakouském Linci ve finále porazili Izrael a MIKLI se v jednačtyřiceti letech stal paralympijským mistrem světa ve volejbale. Přitom proti nim nastoupili mnohem mladší kluci, kteří se zranili většinou při válkách na Blízkém Východě. V době, kdy na kole MIKLI jezdil už jen veteránské závody, věnoval nejvíce sportovního času lyžování. Ve čtyřiceti se dostal do paralympijské lyžařské reprezentace a na 1. mistrovství světa ve Francii v březnu 1974 získal čtyři stříbrné medaile. Na 1. zimní olympiádě tělesně postižených v únoru 1976 ve Švédsku už čtyřiačtyřicetiletý skončil nejlépe desátý v obřím slalomu.

René Janatu, posledního ředitele v maršovské papírně, který oboru rozuměl, soudruzi odstavili roku 1955. Následní dělníci ředitelé spolu s programem bilančních přidělů, stárnoucí technikou, regulovaným trhem a jinými nesmysly socialistického plánovaného hospodářství přivedli kdysi prosperující podnik na úplný okraj průmyslové výroby. Jednání normalizačního ředitele už MIKLI nevydržel a konečně v létě 1979 opustil teplou kancelář Krkonošských papíren. Zamiřil do lyžařského areálu v Peci pod Sněžkou, kde jako vedoucí provozu v zimě patnáct let až do důchodu mohl denně obíždět na lyžích jednotlivé vleky. Sjezdovky Zahrádka, Hnědý Vrch, Javor a Vysoký Svah sjel mnohokrát. Při Sametové revoluci MIKLI odmítl nabídku spolupracovníků vést celý areál a podpořil mladšího Františka Vamberu. Jako důchodce si doma otevřel cykloservis a jen litoval, že změna nepřišla dříve. I ve svých osmdesáti letech vyjíždí za pěkného počasí na cyklistické tréninky. Už sice nejede přes Pomezky nebo Hofmanky, ale máme radost, že se vypraví. MIKLI, tedy Miloslav Klimeš, je tátou vydavatelů těchto novin.

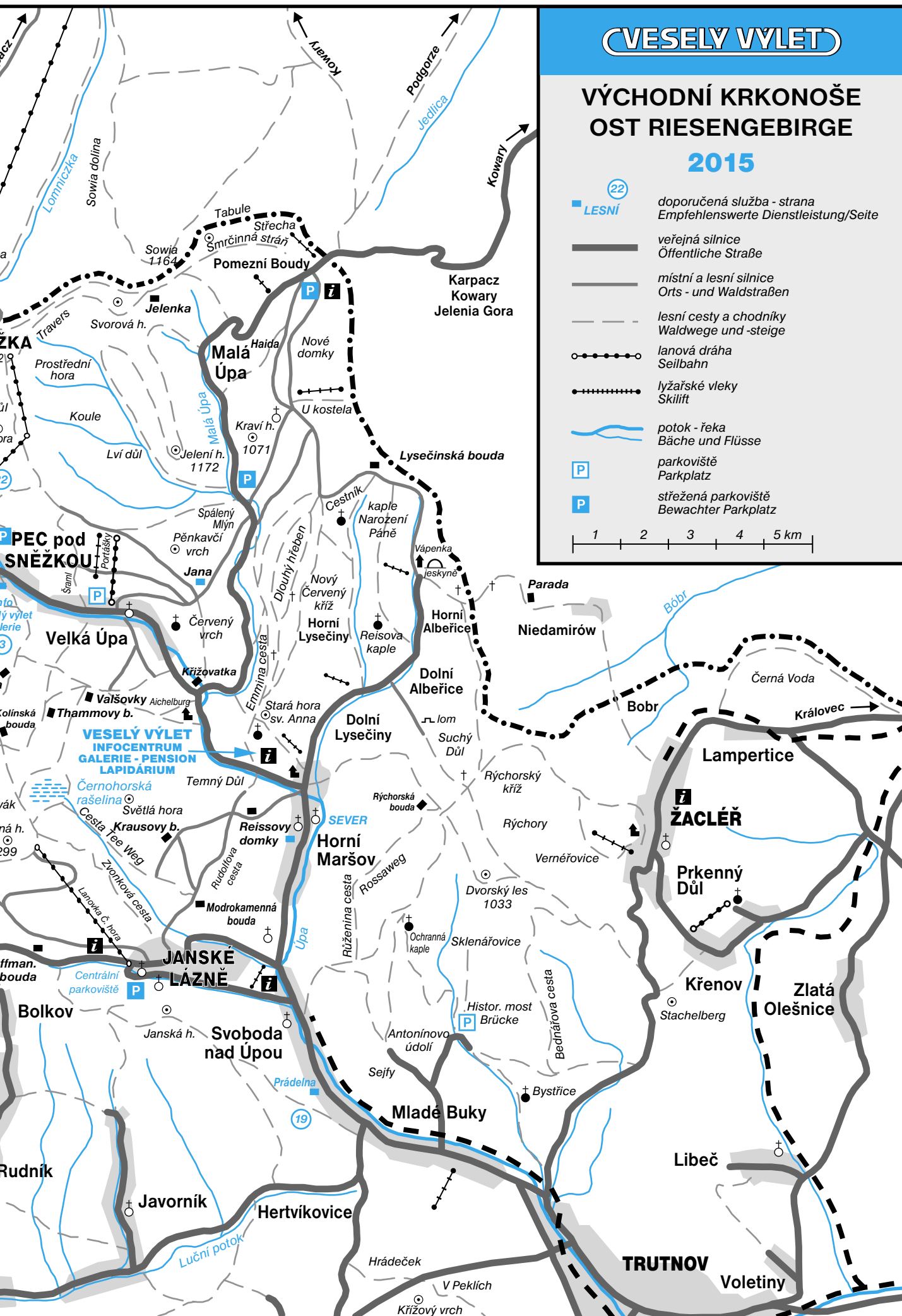

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OST RIESENGBERGE

2015

- **LESNÍ** doporučená služba - strana
Empfehlenswerte Dienstleistung/Seite
- veřejná silnice
Öffentliche Straße
- místní a lesní silnice
Orts- und Waldstraßen
- lesní cesty a chodníky
Waldwege und -steige
- lanová dráha
Seilbahn
- lyžařské vleky
Skilift
- potok - řeka
Bäche und Flüsse
- parkoviště
Parkplatz
- střežená parkoviště
Bewachter Parkplatz

1 2 3 4 5 km

Dáda Fajtllová s Václavem Havlem a manželem Jaroslavem na Hrádečku v květnu 1983.

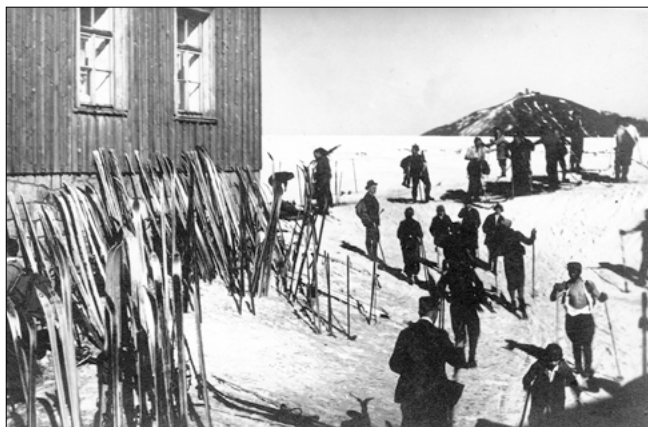
DÁDA FAJTLVÁ Z ČERNÉ VODY

Její tatínek Jan Řezáč se do Republiky československé vrátil z Velké války jako legionář. S rodinou odjel do Podkarpatské Rusi, kde otevřel hostinec a od státu přidělenou trafikou, tedy licenční prodej tabáku. Dáda si pamatuje, jak v září 1937 oblékl původní uniformu italského legionáře a odjel do Prahy na pohřeb své nejvyšší autority Tomáše Garrigue Masaryka. Za necelé dva roky ve spěchu sbalili nejnutnější věci a uprchli přes Vídeň do již nacisty okupované Prahy. Další hospodu měli v Letňanech a v říjnu 1945 šli osidlovat pohraničí. V Trutnově si vzali do národní správy pobočku hotelu Zippel. Dáda po dokončení školy dělala recepční. Otec mezitím zemřel a rok po komunistickém převratu musely s maminkou Marií opustit hotel, který se potom čtyřicet let jmenoval Moskva. Ještě v zimě 1947 jela oblíbenou lyžařskou trasou z Pomezních Bud přes Černou Vodu k maloúpskému kostelu a dál na Rýchory. Některé chalupy po vyhnání Němců byly prázdné, tak se zastavila na katastrálním úřadě pro seznam volných domů. V osadě Černá Voda, kde se jí líbilo nejvíce, vybírala mezi třemi. Číslo 16 bylo moc veliké, chalupa čp. 2 neměla elektřinu, tak si 7. dubna 1947 koupila čp. 15. Osm let dům splácela, po měnové reformě padesát korun měsíčně. Později se tu setkala i s původními hospodáři z rodiny Wasse. Nová chalupářka Dáda si vyšla na taneční zábavu do hotelu Hořec na nedalekých Pomezních Boudách a poznala budoucího manžela Jaroslava Fajtla. Sloužil u finanční, tedy pohraniční stráže. Hlídal trasu mezi Malou Úpou a Rýchorami. Po převratu odešel ze státní služby a usadili se spolu v Trutnově. Na chalupu jezdili o víkendech především pracovat, trvale tu žili až od roku 1985. Jaroslav čtyřicet let projížděl na běžkách cestu od kostela k Cestníku a s oblibou volal, Pane Bože, děkuji ti za tu krásu. V roce 1949 Dáda nastoupila k Československým hotelům a v branži vydržela čtyřicet let. Jako provozní vedla účetnictví na horských boudách Lesní, Kolínské, Obrů, České, Pomezní, na Vyhliďce, Růžohorkách, či na Zátíši. Kolínskou boudu předávala šestkrát, na Sněžce vystřídala osm boudařů, poslední inventurovala v dubnu 1990 uzavřela navždy provoz České boudy.

V uvolněném roce 1968 odjela na Podkarpatskou Rus a přátelům z dětství vykládala, jak je u nás teď svobodněji. Měli pravdu, když ji

V polovině koncertu *The Plastic People of the Universe* na minulém Open Air festivalu v Trutnově frontman legendární kapely *Vrāta Brabenec* přerušil hraní a pozdravil v kotli „nejvěrnější fanynku devadesátiletou Dádu Fajtllovou“. Jmenovaná se pod podíem ohradila, že je teprve sedmaosmdesátiletá. Přitom na sebe šibalsky koukali, vždyť jejich přátelství trvá od vystoupení *Plastiků* u Václava Havla ve stodole chalupy Hrádeček o Velikonocích 1978. Na hory se v době totality schovali mnozí odpůrci režimu. Krkonoše jsou dodnes pravivější než třeba Praha, ale málokdo si tady troufl vzdorovat nesvobodě tak otevřeně, jako drobná paní z Horní Malé Úpy. Obec s radnicí v bývalé celnici v nadmořské výšce 1050 metrů s pouhými sto dvaceti obyvateli nejspíš nemá institut čestného občana, ale pro mnohé z nás je Drahomíra Fajtllová čestnou občankou nejen své obce, ale celých Krkonoš.

ujistili, že se nás Moskva nevzdá. Opisovala zprávy samizdatu, první o osudech osmi statečných Rusů, kteří protestovali proti okupaci v srpnu 1968 na Rudém náměstí. Začátkem sedmdesátých let v čekárně u zubaře v Trutnově Poříčí, kde měli pochopení pro lidi jako je Dáda, se zapovídala s mladším mužem, co se zajímal o dění ve městě. Důvěrně mu líčila, jak toho rána v německém rozhlasu povídali o Václavu Havlovi. Totožnost dotyčného prozradil až lékař. Dáda potom navštěvovala Hrádeček, několikrát se s Václavem a Olgou sešli na chalupě v Malé Úpě. Přes literaturu se seznámila s Ledererovými, kteří založili samizdatovou edici *Prostor*. Pravidelný host Jiří Ruml u nich snil, jak obnoví Lidové noviny a jednou z nich udělá opět deník. Zakladatele Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných Petra Uhla zatkl pohraniční policie přímo u Fajtlů v chalupě, z vězení vyšel po čtyřech letech. Podle spisu vedeného StB, měli Fajtlvi v chalupě nejpozději od roku 1975 v lustru odposlouchávací štěnici. Jednou Dádu odvezli na stanici do Pece, kde ji plukovník v pozoru přečetl výstrahu prokurátora, aby zanechala kontaktů s protistátními osobami. Drahomíru Fajtllovou zatkl 2. března 1983. Do Pece pod Sněžkou pro ni přijela Státní bezpečnost z Hradce Králové, ale ona byla na inventuře v hostinci Růžohorky. Vyslali tedy pro „hledaný objekt“ místního příslušníka na sněžném skútru. Dáda se zeptala, proč by s ním měla jet, tak poprosil, ať nedělá problémy. Teprve dole u silnice ji obvyklou formulkou vzali do vazby. Po domovní prohlídce v chalupě i trutnovském bytě skončila v cele v Hradci Králové. Při vstupní kontrole lékař u zadržené zjistil rakovinu. Přesto zůstala ve vězení 77 dní a byla obviněná z rozvracení republiky a šíření závadné literatury. Mimo jiné i knihy Evy Kantůrkové *Přítelkyně* z domu smutku popisující život politických vězeňkyň. Ženy z románu Anna Šabatová, Dana Němcová, autorka Eva Kantůrková využily probíhající mírový festival v Praze a zorganizovaly mezinárodní kampaň za její osvobození. V dubnu 1983 Jaroslav napsal žádost o propuštění manželky kvůli zdravotnímu stavu trutnovskému prokurátorovi, ale byl ujistěn, že lékařská péče ve vězeňském zařízení je lepší než v běžném zdravotnictví. Přesně o pět let později šla Dáda ve Vrchlabí na pohřeb Pavla Wonky, který zemřel v péči vězeňské služby pod dohledem stejného prokurátora. Nakonec byla disidentka z Malé Úpy odsouze-

U Luční boudy v zimě 1928.

Od Obří k Luční boudě roku 1937.

ná na tři roky podmíněně. Jiřina Šiklová zařídila operaci u specialisty v Praze, což Dádě zachránilo život.

V dalších letech Dáda Fajtllová plánovala účetní kontrolu v České boudě vždy na 10. srpna, aby alespoň přes provaz rozdělující vrchol Sněžky mohla sledovat pouť ke svatému Vavřinci. Už před tím pomáhala organizovat setkání českých a polských disidentů na Cestě přátelství a potom spoluzakládala Česko-polskou solidaritu. Na konci osmdesátých let se přidala k ekologickému protestu proti neúměrné výstavbě na vrcholu Sněžky. Organizovala petici a získala podporu také Ivana Dejmalu, který po 17. listopadu 1989 jako první ministr životního prostředí projekt zastavil. Sametovou revoluci prožila v Malé Úpě, pod výzvou ke generální stávce byl podpis Dády a pošťáka Jirky Škody. Příspěla k obnovení místní samosprávy a jako první složila slib zastupitele obce Malá Úpa. Na jaře organizovala s polskými přáteli setkání Lecha Wałęsy a Václava Havla ve Špindlerově boudě. Tam už nebyli sami jako dříve, přítel prezident ji chtěl podat ruku, ale dav je málem umačkal. Setkání natáčela i japonská televize a Dáda věděla, že totalita skončila. V září 1990 pozvala sousedy z Polska, Jiřího Dienstbiera a Václava Havla, aby na Pomezních Boudách alespoň symbolicky na několik hodin otevřeli dosud uzavřenou státní hranici. To už její syn Tomáš na výzvu Občanského fóra vstoupil do nově formované policie a jako náčelník pohraniční stráže východních Krkonoš chodil s propůjčenou hodností kapitána po stejných místech, jako jeho otec státní strážmistr před čtyřiceti lety. Zároveň velel policistům, kteří před tím dvacet let hlídali jeho rodiče. Dnes je velitelem policejního oddělení v Žacléři. Krátce po revoluci Jaroslav Fajtl naposledy projel trasu od kostela k Cestníku a v roce 1993 zemřel. Dáda ještě v předloňské zimě sjela s nákupem v ruksaku na běžkách z Pomezek do Černé Vody. Ted' už si na lyže netroufne, louku nechala sklídit souseda z boudy Malá Úpa a na zimu raději odešla k synovi do Trutnova. Přesto pro ni chalupa čp. 15 zůstává osudovým místem.

V sobotu 20. 12. 2014 byla výstavou fotografií Bohdana Holomička slavnostně zahájena činnost nové Galerie Celnice na Pomezních Boudách. Na výstavu, která potrvá po čas zimní sezóny, a na návštěvu nejvýše položené galerie v Čechách vás zve obec Malá Úpa a Paměť Krkonoš z. ú.

Informační centrum Horní Malá Úpa, Pomezní Boudy, PSČ 542 27, tel.: 499 891 112, e-mail: info@malaupa.cz. je otevřené denně od 9.00–17.00 hodin, mimo sezónu 10.00–16.00. Dobře se tu domluvíte německy i polsky.

www.malaupa.cz

Kvalitní běžecké trasy jsou velkou předností východních Krkonoš, každý rok přibývají hosté na běžkách případně skialpinistických lyžích. Hlavně pro vás, nové návštěvníky, uvádíme vyhlášené túry na známá místa zimního kraje pod Sněžkou. V informačních centrech si kupte podrobnou mapu se zákresem běžeckých i skialpinistických tras. Svačinu s sebou nenoste, na hřebenech jsou otevřené horské boudy s kvalitními službami, vyzkoušejte třeba Růžohorky, Slezský dům, Luční boudu, Bufet Na rozcestí, Lesní nebo Kolínskou boudu. Návštěva tradičních krkonošských bud patří k pobytu stejně jako sníh a slunce.

Z Pomezních Bud ve stopě Dády Fajtllové

Před sedmdesáti lety byla trasa od maloúpského kostela k Lysečínám a Albeřicím jedinou pravidelně projížděnou zimní cestou. Proto není divu, že si oblíbenou „sváteční“ lyžařskou trasu v Malé Úpě oblíbila i Dáda a Jaroslav Fajtl. Začíná na Pomezních Boudách a končí ve stejné nadmořské výšce tisíc metrů u Rýchorské boudy, nemá žádné „vražedné“ stoupání. Od Pomezní boudy vás povede značení pravidelně upravované Krkonošské lyžařské cesty po široké lesní svážnici nad Novými Domky. Kratší trasa k maloúpskému kostelu vede přes Eliščino údolí. Po zimní zásobovací cestě sjedete dolů k potoku, podél kterého vede úzká cesta k chalupě Dády Fajtllové. My pojedeme přes most doleva do kopce po hlavní trase s hezkým výhledem na osadu Černá Voda. Na Krkonošskou magistrálu se napojíme u Rennerových bud s lyžařským areálem U kostela. Podjedeme pod lany lyžařských vleků a nedaleko kostela u hájovny nás značení zavede doleva na lesní cestu. Úsek přes Cestník k Lysečinské boudě je nejhezčí. Albeřicemi pokračujeme buď po upravené trase po loukách, nebo lesní cestou kopírující státní hranici. Od Albeřických lomů mírným stoupáním dorazíme do osady Rýchoř a potom k Rýchorské boudě s výhledem na celé východní Krkonoše. Odtud vedou upravené lyžařské cesty do Žacléře, Svobody a Horního Maršova.

S běžkami na Sněžku po trase Gustl Berauera

V jinošském věku žil budoucí mistr světa v severské kombinaci a výborný běžec na lyžích Gustl Berauer v chalupě na Zahrádkách. K dnešní horní stanici lyžařského vleku to měl sotva dvě stě metrů. Jeho tradiční tréninková trasa vedla kolem Lesní boudy, přes Liščí louku na Liščí horu a po krátkém sjezdu k Bufetu Na rozcestí. Po ro-

Na Liščí hoře v lednu 1938.

Před túrou na Černé hoře v únoru 1959.

vině dojel k Výrovce, kde stály dva roubené domy patřící československé armádě. Dnešní boudu má Klub českých turistů. Za Výrovkou Gustl stoupal po většinou zledovatělém šikmém svahu, nyní je cesta rolbou upravená i pro bruslení. V sedle nad Modrým dolem jsou krásné výhledy, ale často ostrý vítr od severu. Za hřebenem je Bílá louka s Luční boudou, úplně jiný svět v nejdlehlším místě Krkonoš. Kolem Luční boudy Gustl jen prosvítl a podél tyčí uhněl k Obří boudě. Na Sněžku vyběhl s lyžema v ruce. Podle svědectví jeho vrstevníků si potom úsek mezi Obří boudou a kapličkou v sedle Luční hory dal ještě jednou tam a zpět. Jestli se zastavil u bratra Otty Berauera, cvičitele lyžování na Luční boudě, se můžeme jen domnívat. Přes Liščí horu se vrátil domů na Zahrádky, aby druhý den opět vyjel na svou oblíbenou trasu.

Sportovní výjezd na Černou horu

Dnešní závodníci netrénují na hřebenech Krkonoš, využívají dobře upravené trasy v oblasti Černé hory. K nim můžeme pohodlně vyjet kabinkovou lanovkou nebo na běžkách sportovně vyběhnout pěkně odspodu. Z parkoviště u historického hostince Hofmannova bouda v Janských Lázních zámíříme po projeté cestě do lesa a brzy se napojíme na širokou lesní silnici v zimě využívanou i pro lyžování. Táhlé stoupání vhodné pro bruslení nás přivede k Zinneckerovým boudám, nad kterými uhneme doprava na černoohorské běžecké trasy. Když je dole málo sněhu, bývá tu o víkendech plno rychlých běžců a je pěkné sledovat, jak jim to hezky klouže.

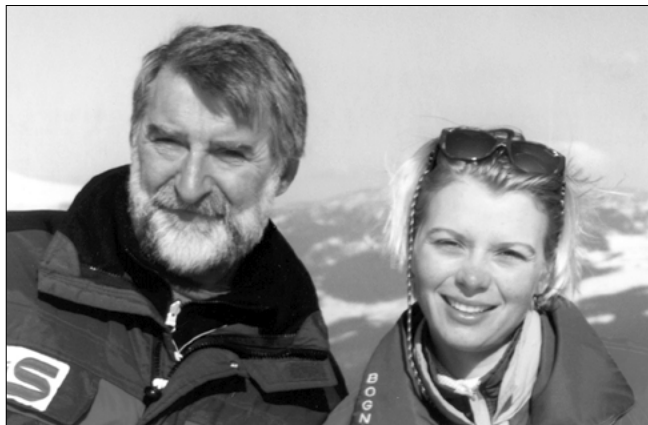
Z Pece na Černou horu jezdíme od dolní stanice lyžařského vleku Javor. Doleva vede široká svážnice kolem Kladenské a Vebrovky boudy k Pražské. Většinou je cesta dobře projetá i pro bruslení. Po této trase bezpečně sjedete zpět do Pece nebo kolem Husovy boudy a přes Muldu. U Pražské se napojíme na Krkonošskou lyžařskou cestu ke Kolínské boudě. Z Pece od Javoru jsme za hodinu na nejvyšším místě lesních svážnic na Černé hoře. Odtud vede doprava malý okruh okolo vrcholu Černé hory nebo doleva široká svážnice se vždy perfektně upravenou stopou až ke sjezdovce Anděl. Dvoukilometrový úsek pod Černou pasekou je vhodný pro nácvik klasického i volného stylu. Z něho odbočuje první cesta dolů k Václaváku a pak na Pěticestí a Signál na Světlé hoře. Tudy jezdí méně lyžařů a přitom to jsou nejkrásnější partie z padesátkilometrových tras na Černé a Světlé hoře. Druhá cesta z Černé hory vede k Velkým

Pardubickým boudám s dlouhým sjezdem do Janských Lázní přes Krausovy boudy.

Z Horního Maršova stoupá na Černou horu upravená Krkonošská lyžařská cesta přes Reissovy domky. Tady se rozhodneme pro výstup na Krausovy boudy prudší a kratší trasou doprava kolem horního Honzova Potoka nebo oblíbenější pozvolnou jízdou kolem Modro-kamenné boudy. Mezi bývalými hájovkami na Krausových boudách pokračuje upravená stopa na Světlou horu, před Signálem je krásný kilometrový rovný úsek s výhledem do kraje. Po sjezdu ze Signálu nás trasa dovede na Pěticestí, kde odbočuje doleva delší stoupání k Černé hoře. Pojedete-li rovně, poznáte hezký okruh kolem Thammových bud, Valšovek s návratem na Světlou horu a do Maršova.

Se skialpinistickými lyžemi na Sněžku

Je-li v údolí málo přírodního sněhu, využijeme pro výstup na hřebeny sjezdovku Portášky pokrytou technickým sněhem. Túra z Velké Úpy kopíruje historickou Cestu nosičů, na kterou vás dole pod lanovkou upozorní panel s dobovými fotografiemi upevněný na stojanu v podobě velké dřevěné krosny. Stoupáme mimo hlavní sjezdovku vpravo pod sedačkovou lanovkou, v polovině traverzujeme u boudy Danielka na levou stranu Hoferových bud. Podél lesa dojdeme k informačnímu panelu s odbočkou Cesty nosičů do hustého lesa. Informační panel připomíná nosiče nákladů na Sněžku, Hoferové tady žijí dodnes. Směrovkami vyznačená lesní pěšina většinou není prošlapaná, proto je výborná pro lyže s pásy. Z Velké Úpy jsme za hodinu na Růžohorkách, ale nabídku dobrot ve dvou hostincích si necháme na případnou zpáteční cestu. Na Růžové hoře projdeme pod lanovkou a brzy před sebou vidíme vrchol Sněžky. Po rovném úseku dokonce kus sjedeme do sedla, závěrečným výstupem podél tyčového značení překonáme posledních 250 výškových metrů. Celý výstup z Velké Úpy trvá dvě hodiny, nahoře si musíme většinou přidat teplou vrstvu oblečení. Do údolí buď sjedeme stejnou trasou, v hlubokém prašanu sjíždíme z Růžové hory rovnou do Pece průsekem lanovky. Nebo pokračujeme podél řetězu ke Slezskému domu, při dostatku sněhu je cesta Cik-cak na pásech sjíždna. Za necelou hodinu dojdeme k Luční boudě, do sedla Luční hory je to jen chvilka. Podél tyčí pokračujeme k Výrovce a potom sjedeme do Modrého dolu. Uježděná zásobovací cesta ze stejnojmenné osady vede do centra Pece. V opačném směru tudy vede tradiční nástup na hřebeny či klasická skialpinistická túra v souladu s pravidly Správy KRMAP.

*Bez obětavé pomoci rodičů by nebylo šampionů,
jak napovídá i příběh Jiřího Šedy a dcery Karolíny.*

KAROLÍNA ŠEDOVÁ Z PRKENNÉHO DOLU

Žaclěř je městečko na východním konci Krkonoš. V roce 1977 se nám tady s manželkou Ludmilou jako třetí potomek narodila dcera Karolína. V té době nejstarší David docela úspěšně závodil na lyžích na národní úrovni, lyžoval i mladší Jakub, ale bavily je i jiné sporty, především fotbal a cyklistika. Přirozené jsme Karolínu společnými silami postavili záhy na lyže, ještě neměla ani tři roky. Vůbec se jí to nelíbilo, lyže jí klouzaly, padala a občas plakala. Její odpor se pomalu měnil a v pěti, šesti letech již lyžovala velmi dobře. Protože byla děvče odvážné a odhodlané, nebála se ani nejprudšího svahu v Prkasu, jak se žaclěřské sjezdovce v Prkenném Dole říká. Pod mým vedením, obklopena kamarády v tehdy dobře fungujícím lyžařském oddíle tělovýchovné jednoty Baník Žaclěř, rostla v lyžařku s vytříbenou technikou a citem pro skluz. Dbal jsem, aby jezdila především volně, méně jsme „hoblovali“ branky. Podmínky byly dobré, i díky pochopení vedení školy v Žaclěři Karolína denně nejméně hodinu až dvě lyžovala. Polehoučku začala jezdit soutěže v předžákové kategorii a hned se projevila jako závodnice s velkou chutí vyhrávat. Brzy jsme museli rozšířit možnosti tréninku a také nezbytné lyžařské vybavení. V zimě 1989 jsem začal Karolínu ze Žaclěře vozit na tréninky Tělovýchovného střediska mládeže v Peci pod Sněžkou, kde ji vedl nejprve Míla Sochor a potom jeho manželka Blanka. U Sochorů byla jako člen rodiny, když bylo třeba, tak u nich i bydlela. Vedle lyžování Karolína pěstovala všestrannost, závodila v atletice, v silniční cyklistice, dělala triatlon a v bikrosu porážela většinu chlapců. Spolupráce s Mílou a Blankou byla výborná a Karolína šla výkonnostně rychle nahoru. Ve středisku v Peci měla dobré kamarády a kamarádky, byl to čas lyžařské pohody, vlastně nejlepší a nejšťastnější léta v její kariéře. V roce 1990 prokázala svou všestrannost, vyhrála mistrovství Československa v alpském trojboji, tedy ve slalomu, obřím slalomu i sjezdu. V zimě 1992 zcela ovládla žákovskou kategorii, stala se mistryní České a Československé republiky ve všech disciplínách. V prestižním mezinárodním seriálu Ski Interkriterium Vrátna - Říčky vyhrála v kategorii starších začek všechno a byla vyhlášena absolutní vítězkou. U tohoto úspěchu jsem s Karolínou nebyl, zlomil jsem si na lyžích nohu, ale skvěle mě zastoupil starší syn David. Asi to Karolíně svědčilo. Pak přišlo slavné Trofeo Topolino v Monte Bondone, lyžařskými autoritami uznávané za neoficiální mistrovství světa žáků. Karolína skončila ve slalomu na skvělém druhém místě. To ji ještě trénovala Blanka Sochorová.

Pak přišla ta smutnější část sportovní kariéry. V důsledku politických změn se zcela rozpadl systém podpory vrcholového sportu. Nastala doba nekonečných improvizací, shánění prostředků, handrkování v lyžařském svazu. Střídali se trenéři, každý prosazoval své pojetí techniky

*Karolína Šedová ze Žaclěře na trati obřího slalomu
na sjezdovce Grosser Arber v Německu.*

a přípravy. Jedna celá silná generace lyžařek na to dopltila. U Karolíně se navíc dramaticky začal projevovat zdravotní hendikep, trpěla revmatoidní artritidou a v jejím důsledku sníženou imunitou. Nejednou se stalo, že oteklé nohy nedostala do lyžáků. Dokázala však s tímto oslabením bojovat statečně. Ale nad její síly byl diletantský a necitlivý přístup dvou nejmenovaných trenérů reprezentačního družstva žen. Přesto se stále pohybovala v čele českého lyžování, ovšem v mezinárodním měřítku, i v důsledku špatné vedené reprezentace, neměla v Evropském a Světovém poháru či na Mistrovství světa takové výsledky, jaké jsme čekali. Přesto na Mistrovství světa juniorů ve švýcarském středisku Schwyz v roce 1996 dojela ve slalomu sedmá a ve svém ročníku byla druhá. V superobřím slalomu skončila třináctá. Na Mistrovství světa v Sestriere v roce 1997 byla čtrnáctá v kombinaci, jenže krize národního týmu vyvrcholila psychickým rozkladem závodnic a nakonec celého reprezentačního družstva. Tehdy jsem se rozhodl opustit zaměstnání a věnovat se jen dceři. V přípravě se nám začalo opět dařit. Karolína byla první nominovanou na zimní olympijské hry v Naganu roku 1998. Avšak člověk miní a Pán Bůh mění, v největším rozletu si přetřhla vazy v koleně, podstoupila operaci a na svahy se vrátila až po roce. Na 19. Mezinárodní zimní univerziádě v Popradu ještě získala bronzovou medaili v superobřím slalomu a za rok 1999 se stala vítězkou Evropského poháru vysokeškoláků. Všechny nakupené negativní faktory a hlavně nedostatek prostředků nás dovedly k zásadnímu rozhodnutí. V závěru sezóny 1999 při mezinárodních závodech ve Flaine ve Francii jsme se dohodli ukončit ve dvaceti letech její kariéru. Karolína se tam rozloučila prvním místem v obřím slalomu a pohádka byl konec.

V sezóně 2003 ji ještě kamarádky získaly pro rodici se novou lyžařskou disciplínou skikros. V Česku nenašla přemožitelku a svoji krátkou skikrosovou dráhu završila vítězstvím v Evropském poháru v rakouském Leogangu. Pak již definitivně závodění ukončila. Dnes žije v Berlíně, vychovává syna Matyáše a dceru Julii. Společně s manželem Mirkem děti vedou ke sportu. Karolína se už nejmenuje po mně, ale Příbylová. I když na ceduli u dveří mají napsáno Příbyl. To je lyžařský příběh naděje a zmaru, při kterém jsme měli i mnoho pěkných zážitků. A na ty vzpomínáme nejraději.

Městské muzeum Žaclěř a Turistické informační centrum, Rýchorské nám. 10, 542 01 Žaclěř, tel. 499 739 225, e-mail: muzeum@zacler.cz. Je otevřeno denně kromě pondělí od 9 do 16 hodin. www.zacler.cz

www.muzeum-zacler.cz

Firma s dlouholetou tradicí a zkušenostmi nabízí prádelenské služby (praní, půjčování, pronájem a prodej prádla), hotelům, penzionům, restauracím, ale i nemocnicím, zařízením sociálních služeb apod. Průmyslovým podnikům a obyvatelům nabízí čistírenské služby (čištění a praní pracovních a společenských oděvů, ostatního textilu, kožesin a kožených výrobků). Společnost je držitelem certifikátů systému řízení dle ČSN EN 9001, 14 001 a 14 065.

Kontakt: + 420 491 423 745

obchod@pradelny.cz, nachod@pradelny.cz

www.pradelny.cz

VINOTÉKA NADE DNEM WINE BAR

skvělá stáčená a lahvová vína, posezení u čaje nebo kávy nekuřácké prostředí, Wi-Fi připojení, bezbariérový vstup, dětský koutek, ochutnávky vín, besedy a koncerty

Uspořádejte u nás rodinnou oslavu, večírek, firemní akci!

Přizpůsobíme otevírací dobu, zajistíme občerstvení, točené pivo i dopravu k vám domů.

HORNÍ MARŠOV, Třída Josefa II. čp. 83,

otevřeno po-čt 14-20, pá-so 11-22

Chcete-li dostávat elektronické pozvánky na příští akce, napište na vinoteka@nadednem.cz.

www.nadednem.cz, tel. 734 479 229

STAVEBNÍ A INŽENÝRSKÁ FIRMA KLIMEŠ s.r.o.

PILA MARŠOV

Třída Josefa II. 227, 542 26 Horní Maršov, tel. 499 874 147, e-mail: stavby@klimesmarsov.cz / www.klimesmarsov.cz

Trámy, fošny, prkna
Krovy a roubenky
Obklady fasád, ploty
Pořez vašeho dřeva
Expresní řezání

Stavební práce a projekty
Tesařské práce
Truhlářské výrobky
Štětované cesty, zidky
Broušení kotoučů a listů

Bouda Máma wellness hotel v Peci pod Sněžkou čp. 124, PSČ 542 21, majitel Vladimír Nikl, tel. hotel: 602 304 989, tel. rezervace: 244 465 666, e-mail: hotel@boudamama.cz, www.boudamama.cz. Domluvíte se i německy, polsky a anglicky.

WELLNESS HOTEL BOUDA MÁMA

Vladimír Nikl přeměnil obyčejnou boudu na čtyřhvězdičkový hotel. Po modernizaci pokojů a restaurace v původní roubené části chalupy přibyl tříhvězdičkový hotel, později rozšířený o čtyřhvězdičkovou moderní budovu. S restaurací a sportovním zázemím je hotel propojený podzemní chodbou. Všechny prostory jsou nekuřácké a mají pokrytí rychlým internetem. Do objektů s dobře vybavenými hotelovými pokoji a apartmány se vstupuje vlastním vchodem s lyžařskou se skříňkami a sušáky na boty. Wellnessový program tvoří především bazén s protiproudem a vířivka. Po ochlazení v Kneippově lázni mohou následovat masážní sprchy. Pro hosty je připravená relaxační část s absolutním klidem a čtyřmi saunami. Vyberou si mezi tradiční finskou, solnou, laconiem nebo bylinovou. Sportovní vybavení hotelu nabízí hřiště na squash, stolní tenis, posilovnu se sedmi stroji včetně kola na spinning a stepper. Venkovní hřiště na tenis, volejbal, nohejbal se v zimě mění na oblíbené kluziště navštěvované hosty ze širokého okolí. Jinou zábavu poskytuje bowlingová dráha nebo biliár. Nejmenší děti se zabaví v dětském koutku. Ubytovaní hosté mají až dva vstupy do wellnessu a sportovní části zdarma. Kuchyně založená na českých jídlech nabízí i několik lehkých jídel a krkonošské speciality. Restaurace je otevřená i pro neubytované hosty, což využívají zákazníci cestou do Obřího dolu a na Sněžku. Čtyřjazyčný bohatý jídelní lístek obsahuje i moučníky ke kávě, poháry a odpolední svačiny. Vždy ve čtvrtek ožije venkovní altánek při grilování kýty naložené v nálevu. Točí se tu pravá Plzeň a Gambrinus. V pizzerii všechna jídla připravují z originálních italských surovin. Vinotéku zásobuje italské vinařství Zonin. Přímo u hotelu je sjezdovka s vlekem a technickým sněhem pro ubytované hosty zdarma. Po úzké cestě k boudě vyjíždějí jen hotelové vozy řízené profesionálem, hosté parkují v údolí v hotelových garážích a na vlastním parkovišti. Nahoru je vozí hotelový minibus, který v zimě zajišťuje ve dvacetiminu-

Lesní bouda, ač v Peci pod Sněžkou, má poštovní adresu: Černý Důl čp. 187, PSČ 543 44, tel., fax: 499 896 343, mobilní: 602 148 099, e-mail: info@lesnibouda.cz, www.lesnibouda.cz, příznivé ceny, domluvíte se i německy.

tových intervalech k lyžařskému areálu SkiResort. Při pobytu pět nocí a více v pensionu v pokoji 3* a v hotelu v pokoji 4* dostane každý dospělý jízdenku na novou lanovku na Sněžku. Nabídka neplatí při platbě šeky a objednavce přes zprostředkovatele.

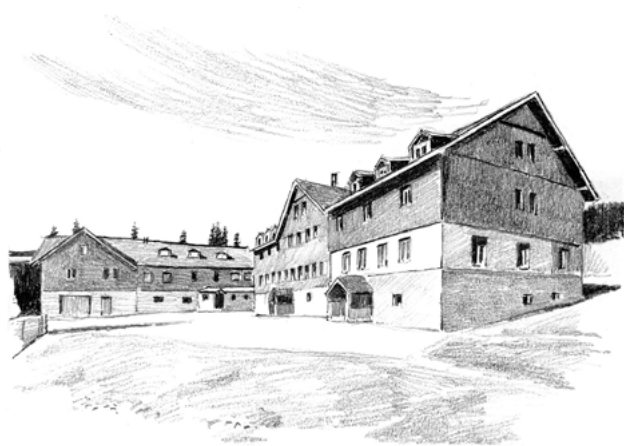
LESNÍ BOUDA SLAVÍ DVACETILETÉ VÝROČÍ

Horská farma na křižovatce cest mezi Černým Dolem a Peci pod Sněžkou je letním i zimním vyhledávaným turistickým a kulinářským cílem. Rodina boudařky Markéty Kreiplové vytvořila během dvacetiletého působení vyhlášenou službu, ke které od lanovky Hnědý Vrch sjíždějí hosté na lyžích nebo se zastavují běžkaři, cyklisté a turisté při hřebenových túrách. Ke známé sjezdovce Zahrádky ve SkiResortu Pec je to po rovině 400 metrů, kolem boudy probíhá Krkonošská lyžařská cesta i hlavní výstupová trasa na hřebeny přes Liščí horu. K běžeckým okruhům na Černé a Světlé hoře je to odtud dvacet minut jízdy na lyžích. Tradiční roubená chalupa si díky citlivé modernizaci restaurace a dobře vybavených hostinských pokojů zachovala ráz pravé horské boudy a zdejší farmářská kuchyně je výborná. Z krkonošských receptů chudých horalů ochutnáte vedle klasického kysela třeba šlejšky, tedy bramborové šišky sypané opečenou strouhankou přelité řepným syroblem. V horách bylo maso vzácností, proto v budské sekané převládají trhané krupky. Z tuřinu a zeleniny vám připraví polévku dumlíkačku, nebo si dáte žahour s jáhlovou kaší, bramborové placky slané i na sladko a nejspíš teprve tady ochutnáte brdlajs neboli bramborovou paštiku. Lahodná je marinovaná červená řepa s kozím sýrem, který najdete i v dalších salátech. Ovšem hlavní speciality Lesní boudy si nedáte nikde jinde v Krkonoších, protože vycházejí ze zdejšího chovu koz a suffolských ovcí. Od léta 2010 má rodinný podnik certifikát ekofarmy a mladé jehněčí a kůzlečí maso je výborné. Třeba jehněčí toč je roláda

z hrudi s vepřovou plátkou, kořenovou zeleninou a staročeskými bramborami. Jehněčí maso podávají se švestkovou, ořechovou či jablečnou omáčkou. Kůzlečí chutná nejlépe pečené v létě na grilu. V zimě si objednejte pečené jehněčí kolínko nebo klobásy dle zdejšího receptu. Zajistě se na Lesní boudě vaří i z vepřového masa, vedle pečeného kolena jsou oblíbená vepřová i hovězí líčka na zelenině s vínem. V nadmořské výšce 1104 metrů boudaři ve skleníku pěstují vlastní byliny, především mátu, meduňku, rozmarýn, dobromysl, tymián a vopich neboli libeček. Ke značkové kávě si dáte čerstvé lívance s borůvkami nebo borůvkové koláče i knedlíky se smetanovým přelivem. Největší výběr specialit navará při krkonošských dnech ve sváteční dny 5. a 6. července. Třetí týden v srpnu Lesní bouda pořádá farmářské dny, kdy jsou k vidění různá řemesla. Děti si vyzkouší třeba spřádání vlny, navlékání korálků, motání plstěných kuliček, tisk na textil, zatímco dospělí ochutnávají speciality připravené na grilu nebo pivní speciály jako je hořké borůvkové pivo z Černé Hory. Lahodné jsou domácí limonády z mátového, zázvorového nebo bezinkového sirupu a také přírodní ovocné mošty. U boudy je letní bazén a zimní venkovní vířivka s krásným výhledem. V zimě se volejbalové hřiště změní na nejvýše položené kluziště v České republice. Ale většina z vás na Lesní boudu zamíří kvůli speciální kuchyni.

RICHTEROVY BOUDY

Vysoko nad městem Pec pod Sněžkou u hlavní cesty vedoucí na hřebeny najdete ve výšce 1206 metrů jednu z nejlépe vybavených hřebenových bud. Moderní provoz nabízí 105 lůžek, z nichž je 29 v sousední Červené boudě. Více než třetina pokojů má vlastní sociální zařízení a TV, další dvou až pětilůžkové pokoje určené především pro školní a zájmové skupiny jsou vybaveny umyvadlem. Ve středisku je výtah a jeden pokoj pro vozíčkáře. Pro další využití slouží sauna a posilovna. K areálu patří víceúčelové a dětské hřiště, v zimě dva lyžařské vleky a upravené cvičné sjezdovky. K dispozici je i WIFI připojení k internetu, školící místnost a dětský koutek v restauraci. Hosté ji mohou využívat po celý den a vybírat ze široké nabídky nápojů a jídel. Kuchyně je zaměřená na tradiční česká jídla, ale také minutková, dále nabízí i bezmasá a vegetariánská jídla, zeleninové saláty, borůvkové knedlíky, specialitou jsou lívancečky s kynutého těsta zdobené borůvkami, jogurtem

Richterovy boudy nad Pecí pod Sněžkou, čp. 81, PSČ 542 21, Učební středisko ministerstva školství a tělovýchovy ČR, vedoucí Bc. Lenka Janoušková DiS., tel., fax: 499 896 249, tel. 724 975 386, e-mail: info@richtrovyboudy.cz, www.richtrovyboudy.cz, příznivé ceny, domluvíte se i německy.

a šlehačkou. Restaurace získala certifikát Czech Specials za kvalitní českou kuchyni. Určitě ochutnejte oceněné krkonošské kyselo s houbami a špecle s uzeným masem, zelím a smaženou cibulkou. Na Richterovkách se točí světlé pivo Bernard 11°; kofola, malinovka. Tmavé pivo, nealko Švestkové a Plzeň jsou lahvová. V nabídce vinného lístku najdete vína z Habánských moravských sklepů a velmi oblíbená francouzská rozlévaná J. P. Chenet. Přijďte ochutnat cappuccino připravené formou Latte Art. V období duben a listopad je zavřeno. V ostatních měsících je otevřeno pro firemní akce, rodinné rekreace, školy a turisty. Po předchozí domluvě zajistíme přednášky o přírodě KRNP, o Horské službě, lavinách a nebezpečí v horách. Restaurace je pro průchozí otevřená denně od 10 do 18 hodin. Richterovy boudy jsou dobrým výchozím místem pro běžkaře a skialpinisty, kteří svůj program směřují na hřebeny Krkonoš. Kolem prochází skialpinistická trasa č. 5 a nedaleko i č. 1. Běžkaři se snadno napojí na tradiční hřebenové trasy.

VESELÝ VÝLET®

ochranná známka

Sezónní noviny Veselý výlet, Temný Důl čp. 46, 542 26 Horní Maršov, tel. 499 874 298, e-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz, vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi, jazyková úprava: Jarmila Klimešová, grafická úprava: Květa Krhánková, ilustrace: Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda, fotografie: Foto: Hans Bönsch, Jiří Dvořák, Ruedi Homberger, Josef Jeschke, Jan Kašpar, Pavel Klimeš, Wenzel Lahmer, Franz Pietschmann, Stanislav Ondráček a archiv vydavatelů, sazba: Tisk OFSET a.s. Úpice, tel. 499 881 171, tisk: Profi-tisk group s.r.o., Olomouc, překlad do němčiny: Hans-J. Warsaw, překlad do polštiny: Andrzej Magala, uzávěrka: 12. 12. 2014, náklad: 50.000 kusů, z toho 28.000 kusů v české, 15.000 v německé a 7.000 v polské verzi. Máte-li zájem o zaslání vydání Veselého výletu (příště 44/léto 2015) poštou, pošlete spolu s adresou 40 Kč, jste-li z České republiky nebo 190 Kč, jste-li v cizině nebo si noviny objednejte osobně v informačním centru Veselý výlet v Temném Dole nebo v Peci pod Sněžkou.

Veškerá autorská práva vyhrazena!

V letech 2011 až 2013 vznikl především pro ekologickou výchovu mezi sídlem Správy KRNP a zámeckým parkem architektonicky zajímavý objekt.

NOVÉ CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Správa Krkonošského národního parku (KRNP) padesát let pečuje o svěřenou přírodu nejvyšších českých hor, také vychovává své návštěvníky a obyvatele žijící v národním parku a okolí. Různými metodami a prostředky působí především na mladé lidi, aby je získala pro dobrou věc, pro ochranu přírody a životního prostředí. Pracovníci Správy vědí, že poznání složitosti, jedinečnosti a krásy přírody děti ovlivní na celý život. Přispěje k jejich citlivějšímu přístupu k životnímu prostředí, ať v dospělosti pracují v jakémkoliv oboru. Proto je dobrá každá smysluplná investice do environmentálního vzdělávání, jak se dnes ekologické výchově říká. V sídle Správy KRNP ve Vrchlabí již několik let vzniká zázemí pro ucelený koncept, posledním výrazným vylepšením podmínek je před rokem otevřené Krkonošské centrum environmentálního vzdělávání, zkráceně KCEV.

Vrchlabí nemá tradiční náměstí jako třeba sousední Hostinné, Jilemnice nebo Trutnov. Středem a zároveň krásnou dominantou města je zámek s parkem, který s hlavní ulicí propojuje volné prostranství nahrazující náměstí. Christof Gendorf založil roku 1533 Vrchlabí a pro sebe upravil původní tvrz na renesanční zámek. Přes tři sta let v něm žili Morzinové, správci podstatné části Krkonoš. Na konci 19. století Aloisie Czernin-Morzinová upravila stavbu do dnešní podoby. Pokračovatel rodu hrabě Jaromír Czernin-Morzin při převzetí majetku v březnu 1928 jistě netušil, že ze zámku o deset let později bude úřadovna a zůstane jí dodnes. K prodeji zámku byl donucen vysokými náklady na zpracování větrné kalamity z října 1930, světovou hospodářskou krizí, ale především pozemkovou reformou, která panství připravila o celé střední Krkonoše. Druhou významnou vrchlabskou dominantou je klášter, dokončený pro augustiniánský řád Václavem Morzinem roku 1725. Morzinský zámek s parkem a klášter se zahradou byly pro Správu KRNP nejdůležitějšími objekty v její historii. V květnu 1963 vyhlášený KRNP měl zpočátku jen pět pracovníků, kteří užívali tři místnosti v druhém poschodí zámku. V hlavní kanceláři v levé věži se během třiatřiceti let vystříдалo šest ředitelů. Organizace zabrala většinu druhého patra zámku a několik provizorních objektů ve Vrchlabí i v území národního parku. Například terénní služba v Peci měla dlouho jediné zázemí v provizorním zařízení staveníště u zdejší přehrady. Ve Vrchlabí musel stačit vedení terénní služby, několika přírodovědcům i pracovníkům výchovy montovaný „papundeklový“ domek postavený „dočasné“ v historické zahradě kláštera. Vylepšení přinesl konec sedmdesátých a začátek osmdesátých let s investicí do nových či opravených středisek terénní služby v hlavních turistických centrech, muzejního komplexu tří historických domů ve Vrchlabí a především přestavba au-

gustiniánského kláštera. Kromě veřejnosti přístupného Krkonošského muzea tam vznikly kanceláře, depozitář, knihovna a redakce časopisu Krkonoše. Sametová revoluce přinesla historicky první zákon o ochraně přírody schválený v roce 1992. S platností od 1. ledna 1994 spojil Správu KRNP a lesní závody v Harrachově, Vrchlabí a v Horním Maršově do jedné organizace. Ochránci s lesníky vytvořili v národním parku jeden tým, proto potřebovali jednu střechu nad hlavou. Bylo zřejmé, že kanceláře Správy KRNP v zámku jsou nedostatečné. Město Vrchlabí souhlasilo za podstoupení druhého podlaží zámku se stavbou nového sídla Správy na okraji zámeckého parku v místě zaniklého pivovaru a později hospodářského stavení morzinského panství. Jenže byl začátek devadesátých let a nejen Správa neměla dost zkušeností s investicí skoro dvacet miliónu korun. Projekt nového sídla zpracoval náhodně vybraný projektant, který navrhl přerostlou horskou boudu ozdobenou schodišťovým rizalitem. Prudká střecha přes dvě podlaží je nejen šeredná, ale vytváří ve většině kanceláří nepraktické šikmé stěny s hluchými prostory. První dodavatelská firma zkrachovala a teprve pod novým vedením Správy se podařilo kontroverzní stavbu v roce 1996 dokončit. Vrátnice v suterénu nutila úředníky i návštěvníky sejít po schodech dolů a teprve potom zahájit výstup do jednoho ze čtyř nadzemních podlaží. A právě nesmyslné umístění vstupu sehrál důležitou roli při vzniku nového sídla environmentálního vzdělávání.

Montovaný domek v Klášterní zahradě vyhořel a ekologická výchova přišla o zázemí. Správa KRNP vyhlásila soutěž na nový objekt, ale památkáři s obnovou domu v postupně revitalizované zahradě nesouhlasili. Jeden z oslovených architektonických týmů HŠH zastoupený Petrem Hájkem řešil zároveň nový vstup do sídla Správy KRNP s vynecháním suterénu. Uznávaný architekt Petr Hájek v roce 2010 představil návrh spojující oba problémy do jednoho řešení. S novou dispozicí správní budovy navrhl včlenit mezi sídlo Správy KRNP a zámecký park zajímavě pojatý víceúčelový objekt. Po odstranění k parku neladících garáží vzniklo dost velké staveníště pro z poloviny pod terén zapuštěný dům. Nosnou konstrukci tvoří železobetonový skelet odlitý po částech z různých prolámaných ploch. V pohledech interiéru se otisklo pečlivě připravené prkenné bednění a vytvořilo další příklad rehabilitace laicky zatracovaného betonu. Vynikl záměr architekta udělat z domu také učební pomůcku. Různé sklony betonových stěn a stropu vycházejí z vybraných profilů krkonošského reliéfu. Například strop přednáškového sálu tvoří čtyři různě zalomené plochy a popisky na rozhraní prozrazují, že se tady potkává profil Kotelského a Liščího hřebene s úbočím Rozsochy a svahem pod Černohorským rašeliništěm. Nejčlenitější místnost slouží k několika účelům, je to garáž, vý-

stavní a koncertní síň, potkávácí místnost, konala se tu i módní přehlídka. Plochy jsou odvozené od profilu hřebenu Žalého, Růžové hory, údolí Malé Úpy, úbočí Světlé hory a jiných míst. Nejprudší stěna odráží spád Sněžných jam. Starší děti řeší při exkurzi úlohu spojenou právě s přenesením profilů hor do této zvláštní učebny. Pro dospělého pozorovatele jsou popisky zkouškou, jestli odvozená místa zná v horách ve skutečné podobě. Vedle betonu tvoří interiér dřevěné desky a v zázemí nerezový plech. Venku má stavba dva povrchy, směrem k sídлу Správy je přes čtyři metry vysoká skleněná stěna, směrem k zámeckému parku svahy porostla zeleň. Přestože je dům zapuštěný pět metrů pod úroveň nádvoří, každá místnost užívaná k programům má alespoň trochu přirozeného světla. Veřejným hlasováním stavba KCEF získala srozumitelnější jméno Krték. Přesnější označení je krtinec, i kvůli jeho ohleduplnosti vůči zámeckému parku. Při pohledu odtud se jeví jako upravená kupa zeminy. Železobetonový skelet je kromě hydroizolace pokrytý substrátem vhodným pro rozchodníky a jiné odolné rostliny, jejichž barva se během roku krásně mění. Pro techniky z investičního odboru Správy KRNP je KCEF zatím nejnákladnější jednorázová akce v padesátileté historii organizace. Téměř sedmdesát milionů Správa získala z Operačního programu Životní prostředí a podařilo se jí snížit náklady o deset milionů proti vysoutěžené ceně. Přitom se přičiněním architekta Hájka, pracovníků investičního oddělení Správy KRNP, s pomocí externího technického dozoru a v neposlední řadě prací dodavatelské firmy Metrostav podařilo docílit vysoké kvality provedení díla. To vyzdvihuje i nezávislá kritika. KCEF je první stavba Správy KRNP oceněná v několika soutěžích. Titul Stavba roku Královéhradeckého kraje znamená malý úspěch vedle prestižní nominace mezi třemi finalisty ceny Piranesi. Stavbu KCEF v evropském kontextu vybral mezinárodní komise. Více se o stavbě dozvíte na přednášce architekta Petra Hájka v KCEF 15. ledna 2015 v 18 hodin. Samostatně si dům můžete prohlédnout zvenčí kdykoliv a uvnitř kromě pravidelných čtvrtletních veřejných akcí vždy v úterý od 15 do 17 hodin.

Pro zámecký park, Klášterní zahradu a KCEF připravila Správa KRNP osm nových programů určených školním a zájmovým skupinám. Návštěva předem dohodnuté exkurze, přednášky nebo dílny začíná a končí v Krtkovi, pro školní skupiny je zdarma. Školám z okolí asi třiceti kilometrů Správa zajistí a uhradí dopravu. Pravidelně přijíždějí skupiny až ze stokilometrového okruhu. Pro **geoprogram** vznikla v Klášterní zahradě geoexpozice. Jsou sem svezeny balvany z různých míst Krkonoše, rozlišení běžných hornin patří k základním znalostem. Například zakres geologických vrstev do fotografie Sněžky z Obřího dolu ukazuje na pestrost známého místa. **Pedoprogram** se zabývá vlastnost-

mi půd a probíhá z části v laboratoři i s mikroskopy. **Botanoprogram** učí o rostlinách, včetně těch nejzajímavějších, které jsou jedním z důvodů, proč byly Krkonoše vyhlášené národním parkem. V Klášterní zahradě Správa už řadu let pečuje o vlastní genobanku s ohroženými druhy, na dalších záhonech rostou různá rostlinná společenstva. Proto tu na malé ploše návštěvníci vidí mnohé rostliny, které by v horách těžko hledali. S tím souvisí **Herbaprogram** o léčivých bylinách. Pro naše předky byly stejně důležité jako pro nás lékárny a Krkonoše jsou slavnou apatykářskou oblastí. Již za augustiniánů vznikla v Klášterní zahradě štěpnice, sad s různými ovocnými stromy. Správa KRNP ji obnovila a přenesla sem z různých osad v horách původní ovocné druhy. Jejich poznání umožní **pomoprogram**. Zámek Christofa Gendorfa stál uprostřed rybníka, jako pozůstatku vodního příkopu staré tvrze. Při pozdějších úpravách se vodní plocha neztratila, dnes jsou v parku dva rybníky s vodním ptactvem a spoustou drobných organismů. Na ty se zaměřuje **aquaprogram** i s hodnocením vlastností a kvality vody. V zámeckém parku rostou mnohé exotické druhy stromů a keřů, dendrologii se zabývá **parkoprogram**. Pro **manuprogram** slouží v KCEF třeba pec pro pálení keramiky, vždyť hezké věci i příjemné prostředí vzniká obyčejnou lidskou prací. Za prvních deset měsíců do Krtka přišlo pět a půl tisíce lidí. Pracovníci Správy chodí za dětmi včetně těch z mateřských škol i mimo Vrchlabí. Hodně záleží na každém učiteli, jestli do praktické výuky zařadí i poznávání národního parku. A zajisté na rodičích, když podpoří své děti v návštěvě kroužků mladých ochránců přírody nebo je vezmou na některý program Správy KRNP. Tak je nasměrují mezi přátele Krkonoše a národního parku. Kontakt na lidi připravující programy ekologické výchovy i jednotlivé akce najdete na webových stránkách www.krnap.cz.

Přes čtyřicet let jsme pravidelnými čtenáři časopisu Krkonoše, i proto známe mnohé z našich hor.

KRKONOŠE

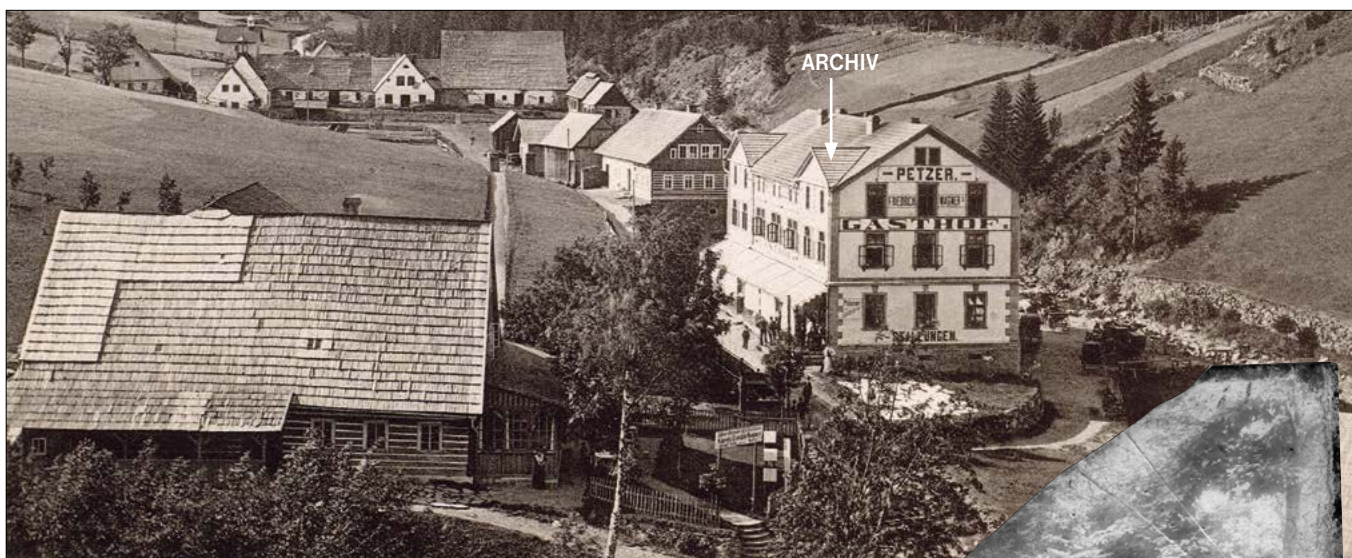
Měsíčník o přírodě a lidech z Krkonoše, Jizerských hor a Podkrkonoší, vydává Správa Krkonošského národního parku, tel.: 499 456 333. Objednat lze na adrese redakce: Časopis Krkonoše, Dobrovského 3, 543 11 Vrchlabí, e-mail: krkonose@krnap.cz

Zapsaný ústav Paměť Krkonoš uspořádal svou první veřejnou akci spolu se střediskem ekologické výchovy SEVER 8. listopadu 2014. Do biskupského sálu bývalé fary v Horním Maršově přijel dříve disident a dnes světitel biskup pražský Václav Malý diskutovat o Sametové revoluci v Krkonoších s aktéry z Janských Lázní, Malé Úpy, Horního Maršova, Pece pod Sněžkou a Svobody nad Úpou. Systematická práce ústavu Paměť Krkonoš se zaměřuje na starší období, ale symbolicky veřejnou činnost odstartoval odkaz 17. listopadu 1989, bez kterého by nebyla svobodná diskuze ani bádání. Vedle moudrých slov Václava Malého si šedesát posluchačů vyslechlo třeba vzpomínky Dády Fajtlové z Malé Úpy nebo pátera Jana Rybáře tehdy z Janských Lázní. V povznesené atmosféře měl špatnou náladu jen redakční kolega Antonín Tichý. Právě prožil šokující příběh, který nás svou podstatou vrací do období drancování Krkonoš před sedmdesáti lety. Pestré barvy domu čp. 537 na hlavní ulici ve Svobodě nad Úpou nezaprou nového asijského majitele. Toník kolem domu někdejšího obchodníka Josefa Formanna kroužil mnoho let. Vážený měšťan byl totiž také prvním lyžařem ve Svobodě a členem mnoha organizací, od pěveckého sboru Harmonie po Rakouský krkonošský spolek. Jeho žena Adolfina pocházela z významného rodu Bönschů z Luční boudy. Na tušené dokumenty se vyptával všech předchozích majitelů, vždy s ujištěním, že dům je „historicky čistý“. A teď dostal od přítele Josefa Čermáka e-mail s fotografiemi vyrazujícími dech. Z kontejneru s vybouraným stavebním materiálem vyčnívaly písemnosti několika generací, dobové účty, korespondence, rodinné fotografie, starý lyžařský diplom, rodokmen Josefa a Adolfiny Formannových. Antonín Tichý je známý sběratel střípků historie Svobody a okolí (www.freiheit.cz), který pětadvacet let publikuje povídky doplněné unikátními fotografiemi především v místních novinách Svoboda fórum. Mnohokrát krát prosil spoluobčany o informace o případně nalezených dokumentech. A teď, jako již několikrát před tím, našel největší nález posledních let zničený v kontejneru připraveném k vyvezení na skládku. Pečlivě vytríděné byly jen kramle, trubky a jiný železný šrot. Příběh je o to smutnější, že vnuk Josefa Formanna Herbert Gall je k současným obyvatelům Svobody velmi vstřícný. Během posledních dvaceti let přivezl zpět do Krkonoš řadu dokumentů, pomohl při sestavování historie, předal kontakty na pamětníky a jako jeden z mála se pečlivě stará o hroby svých předků na svobodském hřbitově. Pro něho Toník z kontejneru vytáhl už jen školní sešit z 1. třídy jeho maminky, která loni v devětadvadesáti letech zemřela a pár dalších drobností. Nás zaujala unikátní fotografie Anny a Vinzenze Bönsche s jejich třinácti ze sedmnácti dětí. Vznikla ve dvou verzích před 1. světovou válkou u Luční boudy. Je pro nás i pro rodinu nová, ovšem promočená deštěm a navíc i prošlápnutá. Patřila Adolfíně provdané Formannové sedící na fotografii vedle matky. U otce sedí později hlavní boudář a propagátor lyžování na Luční boudě Emil Bönsch. Mezi rodiči vidíme nejmladší Marthu provdanou za majitele Liščí boudy Josefa Fischera. Vlevo vzadu bez vlasů je Vinzenz junior hospodář z Richterovy boudy. U nohou matky sedí budoucí letecké eso první světové války a provozovatel plachtařské školy na Luční boudě Eugen Bönsch. Vedle něho Robert a vzadu vpravo stojící Hubert se z Velké války nevrátili. Nezbylo mi, než kolegu Antonína Tichého ujistit, že jiné ztracené dokumenty nás vedly k založení zapsaného ústavu Paměť Krkonoš. Dává těm, kteří se chtějí stát skutečnými obyvateli Krkonoš a ne jen kolonisty v dobytém území možnost, za-

chovat společné dědictví pro sebe i další generace. Potom vyslechl mou nedávnou kontejnerovou zkušenost.

V sobotu 16. června 2012 jsem fotografoval nejstarší hotel v Peci pod Sněžkou čp. 188 z roku 1887. Právě mu ubourali střechu a bylo jasné, že brzy zmizí. Původně se jmenoval Petzer podle jména vesnice, později Berghotel, tedy Horský hotel. Foukal vítr a na hlavní křižovatku v Peci přistál kus novinové stránky. To by nebylo nic zvláštního, kdyby německy psané Ilustrované noviny nevyšly už 23. ledna 1897. Jistě ulétly z demolice a tak jsem vstoupil hlavním vchodem bez dveří, za kterým vykoul dlouho schovaný z mozaiky vykládaný nápis HOTEL PETZER. V největší místnosti přízemí se vypínala velká hromada sutin nasýpaná sem vybouranými otvory z vyšších pater. Při pádu z třetího podlaží se cestou oddělily lehké papíry a odlétly do okolí. V prachu jsem sebral třeba účet řezníka Richarda Mitlöhnnera z Velké Úpy z 20. 7. 1940 na čtyři kila masa pro Berghotel za 11 marek a 16 feníků. Antonín Frýbl ze Dvora Králové se na korespondenčním lístku z 27. června 1929 dotazoval na cenu polopenze pro pobyt v polovině července. Odborná učitelka Jarmila Málková z Rousínova u Brna požadovala na 16. V. 1932 korespondenčním lístkem s motivem Luhačovic „...naservírovat pro žáky z měšťanské školy noclehy ve společné noclehárně pro 19 chlapců a 16 děvčat... žáci případně mohou spát po dvou na jedné posteli“. Papírový pytlík od prášku do pečiva podle přitisku dodal hotelové kuchyni pekař a cukrář Vinzenz Hintner, ve třicátých letech starosta Velké Úpy I. Různé potravinové lístky na jedlé tuky a chleba byly z první i druhé světové války. Jedna vizitka Johanna Flögela, majitele Berghotelu, nabízela hostům odvoz hotelovým autem na nádraží ve Svobodě nebo výlety do Adršpachu, Špindlerova Mlýna či do lázní Fořt. Na jeho osobní vizitce stálo jen jméno majitele, hotelu a obce Pece. To už bylo zřejmé, že se tu povalují zbytky dlouho ukrytého hotelového archivu. V pondělí ráno jsem zašel za dělníky, předák s výrazným přízvukem mě zavedl na půdu bez krovů a ukázal místo, odkud „ty germánské papíry“ jak pravil, naházeli dolů. Zeptal jsem se na fotografie, těch prý mnoho nebylo, jen takové krabičky se skleněnými negativy. I ty skončily v kontejneru. Dal jsem mu nějaké peníze, kdyby ještě něco našli. Za dva dny mi předal banánovou krabici s různými papíry, nejčastěji kopiemi dokladů o zaplacení pobytu a knihami se záznamem hostů z roku 1940. A kousek roztržité fotografické desky s hotelovým automobilem Škoda tak z roku 1925. Zeptal jsem se, jestli je při zadání demoličních prací majitel domu požádal o uschování nalezených dokumentů. Tomu se smál. O rok později před dostavbou apartmánového domu Pecr, mě požádal e-mailem majitel o vypracování historie starého domu s důrazem na původní jméno Hotel Petzer. Zatím jsem k tomu nenašel silu. Ani k odpovědi, že historie hotelu skončila jeho přičiněním v kontejneru.

Paměť Krkonoš, zapsaný ústav si vytkl za dlouhodobý cíl získat, zpracovat, zařadit a zpřístupnit historické informace, dokumenty, obrazový materiál a drobné předměty z rodinných, veřejných a sběratelských archivů. Jedním z výsledků bude historický adresář východních a snad jednou i dalších částí Krkonoš na úrovni každého domu. Nejbližším úkolem je vytvoření metodiky, nosného internetového média a zajištění finančních prostředků pro odborné zpracovatele a potřebné prostory. Než začne zapsaný ústav pracovat ve vlastním, musí stačit kancelář redakce Veselého výletu.

Anna a Vinzenz Bönisch s rodinou
před Luční boudou asi roku 1910.

Hotel Petzer na snímku z roku 1893.

Nalezená vizitka majitele Berghotelu
Johanna Flögela
s nabídkou autodopravy.

Skleněný negativ ze zničeného
archivu hotelu Petzer.

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel.: 499 874 298

v Peci pod Sněžkou, tel.: 499 736 130

e-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

denně 8.30 - 18.00

Josef Adolf 1. místo běh
Lábský důl kvalifikace OH 1924

Josef Adolf 1. místo severská kombinace
Rokytnice 1922

Gustl Berauer 1. místo slalom
Májový závod Karpacz 1932

Gustl Berauer 1. místo alpská kombinace
Mistrovství republiky Banská Bystrica 1937

Gustl Berauer 1. místo severská kombinace
Mistrovství světa Zakopane 1939

Gustl Berauer 1. místo severská kombinace
Mistrovství světa Cortina 1941

Miloslav Sochor 1. místo slalom
Mistrovství republiky Špindlerův Mlýn 1973

Miloslav Sochor 1. místo obří slalom
finále Evropského poháru Mayrhofen 1975

Miloslav Klimeš 2. místo slalom paralympijské
Mistrovství světa Grand Bornand 1974

Karolína Šedová 1. místo obří slalom Mistrovství republiky Špindlerův Mlýn 1996

Karolína Šedová 2. místo slalom
neof. Mistrovství světa žáků Topolino 1992

Karolína Šedová 3. místo superobří slalom
Zimní univerziáda Tatry 1999